

OPTEGNELSER VEDRØRENDE ISLANDS FUGLE,
TILDELS EFTER EGEN IAGTTAGELSE
I EN LÆNGERE AARRÆKKE.

AF

P. NIELSEN.

MED INDLEDENDE OG ANDRE BEMÆRKNINGER
AF ADJUNKT BJARNI SÆMUNDSSON.

Nærværende Afhandling af den af mange Ornithologer og Ægsamlere godt kendte, forhenværende Faktor i Handelsstedet Eyrarbakki (Ørebak) paa Islands Sydkyst, P. Nielsen, har allerede i flere Aar ligget færdig fra hans Haand og burde derfor være blevet publiceret for længe siden. Men flere Omstændigheder, deriblandt den af Krigen forårsagede mangelfulde og usikre Postforbindelse mellem Danmark og Island, har bevirket, at den først nu er kommet saavidt.

Det havde været P. Niensens Mening for 2--3 Aar siden at give mig Manuskriptet til disse Optegnelser til Gennemlæsning og videre Befordring; men først efter at jeg havde besøgt ham sidste Sommer, blev det besluttet, at jeg skulde tage mig af det og om mulig faa det trykt, hvorpaa jeg fik det til Gennemsyn med den Anmodning fra Forfatteren, at jeg vilde gøre de Bemærkninger eller Tilføjelser, som jeg maatte anse for ønskelige eller nødvendige, da der nemlig i disse Optegnelser findes omtalt flere Tilfælde af sjældne Fugles Forekomst, som jeg allerede for flere Aar siden har berettet om i mine »Zoologiske Meddelelser fra Island IX og XIII« i »Videnskabel. Meddel. fra den Naturhist. Forening i København«, henholdsvis 1905 og 1913 (65. Bd.), (nedenfor citeret som Vid. Medd. 1905 og 1913).

Som det vil ses, er der givet en Mængde Oplysninger om flere Fugles Udbredelse og Yngleforhold paa Island, og de angives som Regel efter Sysler og Sogne (Isl.: hreppar). Det har sin Grund deri, at Forfatteren for mange Aar siden (han er dansk af Fødsel, men har boet paa Eyrarbakki i snart et halvt

Hundred Aar) udsendte til alle Sogneraadsformænd (Isl.: hreppstjórar) Skemaer med Spørgsmaal vedrørende de i Landet ynglende Fugles Forekomst, Hyppighed og Yngleforhold i vedkommende Sogn. Han fik flere af disse Skemaer igen i udfyldt Tilstand og fremskaffede saaledes et betydeligt Materiale til Bedømmelsen af mange islandske Fugles Udbredelses- og Yngleforhold m. m. (Nielsen har været en ivrig Ægsamler, som har forsynet flere udenlandske Samlere og foræret til Museet i Reykjavik en smuk og næsten komplet Samling af islandske Æg).

Det glæder mig, at det nu er kommet saa vidt, at P. Nielsen har faaet sine Optegnelser publiceret, fordi de, efter mit Skøn, indeholder mange gode Oplysninger angaaende den islandske Fuglefauna, som utvivlsonst fortjener at blive offentliggjorte, og de Iagttagelser, Forfatteren har gjort personlig, er paalidelige nok. Han har været en ivrig Sportsmand og Jæger og haft Forbindelser med alle fugleinteresserede Folk paa Island.

Efterfølgende Optegnelser af P. Nielsen omhandler 104 Arter (hvoraf to *Syrnium aluco* og *Corvus corone* sikkert aldrig er fundet paa Island), altsaa Størstedelen af de ca. 120 Arter, som var kendte som islandske eller fundne paa Island, da Forfatteren var færdig med Manuskriptet. Senere er der, saavidt jeg ved, kommet 11 Arter til, saaledes at Antallet nu er steget til ca. 130.

HAVØRN; isl.: Ørn, Sæørn (*Haliaëtus albicilla*). Havørnen er Standfugl paa Island, men forekommer ingen Steder talrig, og det synes, som om den i de senere Aar er i stærk Aftagende, hvorfor den for ikke helt at udryddes burde fredes ved Lov.

Dens Ynglepladser er fortrinsvis ved store fuglerige Indsøer, saasom: Þingvallavatn, Fiskivötn paa Arnarvatnsheidi og Myvatn, hvor der aarlig yngler 2—3 Par.

I August 1884 fandt jeg dens Yngleplads paa en lav Klippe-ryg, der adskiller 2 fiskerige Søer i den sammenhængende Gruppe Fjeldvande, der er beliggende ca. 5 Mile Nordøst for Hekla, mellem Tungnaá og Þjórsá. Paa en Strækning af ca. 25 Meter findes der 7 Redesteder, der alle har en anseelig Højde og tydelig bærer Spor af vekselvis at have været benyttede Aar efter Aar, rimeligvis i Aarhundreder.

Ungerne havde forladt Reden og saas ikke; men den gamle

Hun opholdt sig i Nærheden og tilkjendegav sin Nærværelse ved høje Skrig.

Mr. Pearson fandt den ynglende samme Sted 1894 og traf 18 Juni 2 Dununger i Reden (»The Ibis«, April 1895, Pag. 238).

I Arnes Syssel yngler Havørnen foruden ved Þingvallavatn ogsaa ved Þurá i Ølfus, ved Stakkavik i Selvogur og indtil for faa Aar siden paa en lille Holm i Alftavatn i Grafinnar.

Paa Vestlandet yngler den ved Stykkisholm ved Hvammsfjord og i Mosvallahrepp i Isafjord Syssel.

Paa Østlandet ses den sjældent, og det vides ikke, om den yngler der.

I Slutningen af April eller i Begyndelsen af Maj lægger Hunnen 2 hvide Æg, hvoraf i Reglen kun det ene er befrugtet. Den 8 Maj 1911 fandtes dog ved Þingvallavatn en Rede med 3 Æg.

Æggets Længde og Bredde:

76,5 mm	60 mm.
80 »	62 »

En af Aarsagerne til Havørnens Aftagen kan rimeligvis søges i, at den æder forgiftede Ryper og Aadsler, der flere Steder udlægges for at dræbe Ræve.

JAGTFALK; isl.: Fálki, Valur (*Falco gyrfalco*). Jagtfalken yngler ret almindelig over hele Landet, dog ikke paa Vestmannøerne og Grimsö, ved hvilke Øer den dog ikke saa sjældent ses, især ved Grimsö. Sent om Sommeren, naar Smaafugle saasom Ryler, Engpibere, Vipstjerter og flere Arter samler sig ved Stranden, før de trækker bort fra Landet, ses ofte unge Falke i Nærheden, hvilket ogsaa er Tilfældet, naar disse Trækfugle kommer tilbage om Foraaret. Dette lader formode, at de unge Jagtfalke følger med over Havet. I Reglen lægger Hunnen i Midten af April 4, sjældnere 5 Æg. Naar det første Kuld Æg borttages, lægger Fuglen sædvanlig et nyt Kuld, dog ikke i samme Rede.

Æggets Længde og Bredde:

52,5 mm	40 mm
65,5 »	49 »

DVÆRGFALK; isl.: Smirill (*Falco æsalon*). Ligesom de unge Jagtfalke indfinder Dværgfalken sig ved Stranden, naar Smaafuglene om Efteraaret samler sig til Borttræk, og forsvinder med disse. Sammen med Smaafuglene kommer den tilbage om For-

aaret, sædvanlig i Begyndelsen af April; dog overvintrer en Del paa Island.

I de sidste Dage af December 1877, da der herskede stræng Vinter paa Sydlandet med 12—15° Frost, saas flere ved Eyrarbakki, hvor store Flokke Snespurve (*Emberiza nivalis*) samtidig opholdt sig.

Paa Syd-, Vest- og Nordlandet yngler den ret talrig; men paa Østlandet er den ikke almindelig; dog yngler den enkelte Steder i Mula-Syslerne. Paa Grimsø ses den ofte om Sommeren; men paa Vestmännøerne ses den kun For- og Efteraar.

Skønt den oftest tager sit Bytte i Flugten, kan det dog træffe, at den forfølger det løbende paa Jorden. Jeg har saaledes en Gang set den forfølge en Vipstjert (*Motacilla alba*) paa en indelukket Gaardsplads, indtil denne søgte Skjul i et mørkt Kulskur, hvis lukkede Dør forneden tillod Gjennemgang. Uden Betænkning fortsattes Forfølgelsen ind i det mørke Rum. Røveren kom dog snart ud igjen, uden at have fundet det attraaede Bytte.

Naar den flyver ind mellem en Flok Smaafugle for at gjøre Bytte, bevæger den sig med fremstrakte Ben og griber en Fugl med Klørne.

I Slutningen af Maj lægger Hunnen 5, sjældnere 6 Æg, af

Længde og Bredde:

37 mm   29,5 mm

43,5 »   34 »

TAARNFALK; isl.: Turnsmirill (*Falco tinnunculus*). I Midten af Oktober 1903 opholdt en Taarnfalk sig nogle Dage ved Gaarden Oseyrarnes i Nærheden af Eyrarbakki, hvor den 21 Oktober blev funden død i et Udhus, meget udmagret og øjensynlig død af Sult. Skindet blev sendt til Naturhistorisk Museum i Reykjavik¹).

SNEUGLE; isl.: Ugla, Snægula, Kattugla (*Nyctea nivea*). Konsul I. V. Havsten, Oddeyri, fra hvem jeg har erholdt flere vigtige Oplysninger om den islandske Fuglefauna, har meddelt mig, at Sneuglen er Standfugl paa Nordlandet, og at den om Sommeren ofte træffes ved Ederfuglevarpene. Han har dog ikke truffet den ynglende, og saavidt mig bekendt er dens Æg endnu

¹) Dette første kendte Tilfælde af Taarnfalkens Forekomst paa Island blev omtalt i Vid. Medd. 1905, S. 13 (B. Sæm.).

ikke fundne paa Island. Den er to Gange skudt ved Gegnis-höla, en god Mil Øst for Eyrarbakki, nemlig i Oktober 1874 og 4 November 1882; sidste Gang af Konsul D. Thomsen. Vinteren 1879 blev den truffet flere Steder paa Island; saaledes blev den i Januar skudt i Nærheden af Akureyri (Havsten), i Februar ved Myrar paa Vestlandet, i Marts i Nærheden af Reykjavik og ved Tjörnes paa Nordlandet (Grøndal). Samme Aar saas den i Mosvallahrepp i Isafjord Syssel (Torfasen).

Af andre Opgivelser om dens Forekomst kan anføres: Styk-
kisholm, Grimsø, hvor den kaldes Kattugla, og Myvatn.

NATUGLE (*Syrnium aluco*). I mine Optegnelser findes en ældre Meddelelse fra Konsul Havsten om, at denne Ugle forekommer ved Øfjord, og at 2 smaa gule Ugler blev skudt i Nærheden af Akureyri i Oktober og December 1878.

Jeg maa dog antage, at Havsten har forvekslet *S. aluco* med *Otus brachyotus*, der ogsaa senere er skudt ved Akureyri.

SUMPHORNUGLE; isl.: Brandugla, Myriugla (*Otus brachyotus*). Denne Ugle er ikke ualmindelig paa Island, og den er enkelte Gange fanget levende. Det vides dog ikke endnu, om den yngler her, men dette er langt fra udelukket, eftersom den ses baade Vinter og Sommer.

Den er 2 Gange bragt mig levende, fanget ved Hranngerdi 5 Oktober 1877 og ved Eyrarbakki 30 September 1879. Begge Gange blev den forfulgt af Ravne. I Februar 1892 blev en fanget levende ved Þingvellir (Grøndal), og i Begyndelsen af November 1895 fik jeg den fra Rangárvalla Syssel, hvor den var skudt i Slutningen af Oktober.

Konsul Havsten sendte mig i September 1893 et Skind af denne Fugl til Undersøgelse med Bemærkning om, at han endnu havde et Eksemplar skudt i Juli.

I Eggert Olafsons »Rejse gennem Island« (Soröe 1772), hvilken Rejse foretoges i Aarene 1752—1757, findes Pag. 705 følgende Udtalelse om en da iagttagen Ugle: »Om den Ugle, som er bleven bekjendt i Nordlandet, ved det Anderson har ladet den stikke i Kobber, ved man endnu ikke med Vished, hvilken Art det er; thi bemeldte Skribent giver ingen Beskrivelse over den. En anden liden Ugle er bleven set paa Sønder- og Vesterlandet, skjønt ikkun sjælden. Den er af Farve gulbruun, hvid- og sortspraglet overalt«.

At dømme efter den horizontale Stilling, Fuglen har faaet paa Tegningen i Olafsons Bog, kan der næppe være Tvivl om, at paagældende Fugl er *Otus brachyotus*.

STÆR; isl.; Stari (*Sturnus vulgaris*). Eftersom der i de senere Aar næsten hvert Efteraar ses Stære i Smaaflokke paa 6—10 Individuer her ved Eyrarbakki, er jeg af den Formening, at den yngler paa Island; dog vistnok kun i ringe Antal endnu.

Ankomsttiden er sædvanlig i Midten af Oktober; dog ses ofte enkelte Individuer i December og Januar.

PIROL (*Oriolus galbula*). Foruden det enestaaende Tilfælde, der anføres i Kjærbølling »Skandinaviens Fugle« Side 143, at afdøde islandsk Kjøbmand Gudmann, midt i December 1843, saa en dødfrossen smuk, gammel Han i Skagefjord-Syssel, vides ikke noget om denne Fugls Forekomst paa Island.

HÆRFUGL; isl.: Herfugl (*Upupa epops*). I »Skýrslu um hið islénzka náttúru-fræðisfélag« 1901—02 og 1902—03, anfører Adjunkt Bjarni Sæmundsson, at en Hærfugl er skudt ved Mývatn 18 September 1901. Skindet opbevares paa Museet i Reykjavik ¹⁾.

Ceryle alcyon. I Museet i Reykjavik findes en ung Han af denne nedennævnte Isfugleart, skudt paa Vestmannøerne i September 1901.

Inspektør H. Winge, hvem den paa Island ukjendte Fugl sendtes til Bestemmelse, bestemte Arten og viste Museet den Velvillie at tilbagesende Fuglen opstillet, tilligemed Oplysning om, at Artens Hjemsted er Nord-Amerika, og at den yderst sjældent ses i Europa ²⁾.

RAVN; isl.: Hrafn, Krummi (*Corvus corax*). Ravnene er almindelig udbredt over hele Island, hvor Landet er bebygget, især ved Kysterne. Om Vinteren opholder den sig om Dagen ved Gaardene og ved Stranden for at søge Føde, men trækker om Aftenen til Fjeldene for at overnatte.

I Yngletiden og om Sommeren ses den sjældent ved Søen, men den strejfer paa disse Tider omkring paa Moserne og ved Indsøerne, hvor den, naar Lejlighed gives, plyndrer andre Fugles Reder for Æg og Unger. De røvede Æg fører den bort i Næb-

¹⁾ Omtalt i Vid. Medd. 1905, S. 10 (B. Sæm.).

²⁾ Omtalt i Vid. Medd. 1905, S. 12 (B. Sæm.).

bet til sin egen Rede eller skjuler dem mellem et Par Tuer, hvor den ikke altid finder dem igjen. Jeg har saaledes paa en Jagttur i Oktober Maaned fundet Andeæg skjult paa den Maade, og for nogle Aar tilbage blev der bragt mig 3 Stokandeæg, fundne i en Ravnerede. Paa Fuglebjergene og ved Ederfuglevarp er Ravnene stadig, men ikke velset Gæst, og paa flere Steder betales der Præmie for dens Udryddelse; saaledes paa Vestmannøerne, hvor der for et Kuld dræbte Unger og 1 gammel Fugl betales 2 Kroner; for Ungerne og begge de gamle Fugle betales der 3 Kroner (Dr. Jónsson). Dens Rede, der oftest anlægges paa stejle Klipper, er rigelig udforet med Uld, Hestehaar og andet blødt Materiale. Æggene 4—5, sjældnere 6, lægges i 1ste Halvdel af April og maaler i

Længde og Bredde:

45 mm	32 mm	} Normal.
54 »	36 »	
60 »	39 »	

Et Par Ravne gjorde 1910 Forsøg paa at bygge Rede paa Kirketaarnet ved Gaulverjabær, ca. 14 km. Øst for Eyrarbakki. Forsøget mislykkedes, idet den færdige Rede blæste ned under en Storm. 1911 gjenoptoges Redebygningen paa samme Sted og med større Held. Hunnen lagde i Begyndelsen af Maj 2 Æg i den da færdige Rede, der var anlagt med stor Omhu. Begge Æg blev udrugede og Ungerne forlod Reden i Midten af Juli, hvorefter de en Tid strejfede omkring paa Engene og ved Søen. Efter omtrent en halv Maanedes Forløb kom Forældrene med begge Unger tilbage til Ynglestedet, hvor de siden har opholdt sig om Natten, medens de om Dagen strejfer omkring i Omegnen for at søge Føde, hvilken iøvrigt ogsaa gives dem af Bonden i Gaulverjabær og Beboerne paa de omliggende Gaarde.

KRAGE (*Corvus cornix*). Graakragen forekommer kun tilfældig paa Island. Den blev skudt i Mossvallahrep i Isafjord-Syssel 1879 og ved Stokkseyri i Arnes-Syssel 18 Februar 1889¹⁾.

SORTKRAGE (*Corvus corone*). I Gröndals »Islenzkt-fuglatal 1895« Pag. 35, anføres den som skudt 16 Januar 1881, uden dog at Lokalitet opgives, og der anføres tillige, at den kom i Flokke 1893. Den sidste Angivelse kan næppe være rigtig, og

¹⁾ Museet i Reykjavik har et Eksemplar af Kragen taget i Seydisfjord (B. Sæm.).

jeg antager, der foreligger en Forveksling med *C. frugilegus*, der netop ankom talrig i Flokke 1893. Det islandske Navn »Færeyja hrafn«, der ogsaa forekommer hos Jónas Hallgrímsson og Henry I. Pearson, tilkommer ikke *C. corone* men *C. frugilegus*¹⁾.

RAAGE; isl.: Bláhrafn, Færeyjahrafn (*Corvus frugilegus*). Raagen ankommer ikke saa sjælden til det sydlige Island, ofte i store Flokke. I Marts 1879 skød jeg en ung Han ved Eyrarbakki, og der saas samtidig flere. I Slutningen af November 1880 ankom den i større Skarer til Sydlandet, lige fra Ingólfshöfði til Cap-Reykjanæs. De saas næsten ved enhver Gaard, ikke alene langs Kysten men ogsaa ved Gaarde, der ligger 2—3 Mil inde i Landet. Den 26 November slog en Flok paa ca. 20 Stykker sig ned ved Eyrarbakki, og 8 December var Antallet vokset til ca. 30. I mildt Vejrlig holdt de sig spredte, men trak sig sammen ved indtrædende Frost og saas da ofte i Selskab med Ravne, med hvilke de forligedes ganske godt. Da December Maaned dette Aar var meget kold (Middeltemperatur ved Eyrarbakki ÷ 7° C.), omkom en Flok, der opholdt sig ved Eyrarbakki af Kulde og Sult, og samme Skæbne har sikkert ramt de fleste af dem, der samtidig har opholdt sig andre Steder paa Sydlandet.

Den 18 April 1881 saas igjen et enkelt Individ ved Eyrarbakki; den sad i nogle Timer paa Toppen af en Flagstang, hvorefter den forsvandt.

I November 1884 optraadte Raagen atter i stor Mængde i Arness og Rangárvalla-Sysler; og det samme var Tilfældet 1893. Førstnævnte Aar (1884) saas den ogsaa ved Rauþisándur i Barðastranda Syssel, Ripurhrepp i Skagafjord Syssel; ved Mývatn, hvor den opholdt sig fra Begyndelsen af December 1884 til ind i Februar 1885, Prosthólahrepp i Þingeyjar Syssel, Beruneshrepp i Mula Syssel og talrig i Skaptafells-Syssel. Paa Vestmannøerne ses den engang imellem om Vinteren, men mærkelig nok saas den ikke Vinteren 1884—85, hvor den dog som anført forekom talrig paa hele Sydlandet. Paa Grimsø er den set en enkelt Gang.

Den 8 Marts 1901 traf jeg en Flok paa omkring 20 Stykker

¹⁾ Jeg deler ganske Forfatterens Mening og har søgt at begrunde den i Vid. Medd. 1905, S. 11 ff. (B. Sæm.).

ved Stokkseyri, en lille Mil Øst for Eyrarbakki. Jeg skød et Individ for at konstatere Identiteten.

SILKEHALE; isl.: Silketoppa (*Ampelis garrula*). Ifølge Meddelelse fra Adjunkt Bjarni Sæmundsson, saa han 14 Oktober 1903 en Silkehale i en Have i Reykjavik, og den 18 s. M. blev et Eksempplar fanget levende paa Vestmannøerne¹). Den 28 November 1910 blev en Silkehale fanget levende i Reykjavik af Bankassistent Tomas Hallgrímsson. Fuglen blev holdt i Bur til 23 Februar n. A., da en Kat forskrækkede den og forårsagede dens Død. Skindet blev givet til Museet i Reykjavik²).

FORSTUESVALE; isl.: Svala (*Hirundo rustica*). Næsten hver Sommer ses der Svaler ved Eyrarbakki, og de Eksempplarer, jeg har haft Lejlighed til at iagttage paa nært Hold, har alle været *H. rustica*.

Om Tiden for dens Forekomst ved Eyrarbakki har jeg noteret følgende:

1878	20 Juni	1885	29 Juni
1879	25 Maj	1890	23 Maj
1880	30 Juni	1894	27 April
1881	9 Maj	1895	1 Juni
—	26 —	1899	14 Maj
—	22 August	—	5 Juni (6)
1882	3 Maj	1901	2 Maj
—	6 Juni	1902	1 Maj
1883	6 Maj	1904	22 Maj

Opholdet er kort; i Reglen kun 1 a 2 Dage. En Hun blev funden død ved Eyrarbakki 25 Maj 1879, og dens Mage vedblev i flere Dage at kredse omkring Stedet, hvor den døde Fugl blev fundet. I de 3 næstfølgende Aar saas kun et enkelt Individ ved Eyrarbakki.

Ved Akureyri paa Nordlandet ses enkelte Aar 1 a 2 Svaler i Juni (Havsten). Den 30 April 1878 ankom den til Vestmannøerne med sydlig Vindretning (Dr. Jónsson). Ved Stykisholm paa Vestlandet saas der 2 Sommeren 1885 (D. Thorlacius). Desuden er der set Svaler i Bæjarhrepp i Strandar-

¹) Begge Tilfælde meddelt i Vid. Medd. 1905, S. 8 (B. Sæm.).

²) Ogsaa dette Tilfælde blev omtalt i Vid. Medd. 1913, S. 37 (B. Sæm.).

Syssel, Lodmundarfjord i Mule-Syssel, ved Seydisfjord, Dyrhólar i Skaptafells-Syssel og Landeyjar i Rangarvalla-Syssel.

Den 17 Maj 1907 saas 2 Svaler (Han og Hun) ved Eyrarbakki. De sad paa en Tagrende i længere Tid, og Fjerdragten kunde derfor tydelig ses. Hunnen var mest aarvaagen, hvorimod Hannen saa dvask og forkommen ud.

Sommeren 1911 ynglede et Par Svaler paa Kirken ved Gaulverjabær. Redebygningen fandt Sted i Maj, og der udklækkedes 4 Unger, meddeler en af mine Iagttagere. En anden Meddelelse, som jeg anser for den mest paalidelige, gaar ud paa, at Ungerne, 9¹⁾ i Tallet, forlod Reden i Begyndelsen af September og forblev ved Ynglestedet til hen i November. Hvis den sidste Meddelelse er rigtig, hvad jeg har Grund til at tro, maa det antages, at Parret har ynglet 2 Gange samme Sommer, hvad jo ogsaa er almindeligt i andre Lande.

SJAGGER; isl.: Grápröstur (*Turdus pilaris*). B. Grøndal anfører i »Islenzkt fuglatal 1895«, at den 2 Gange er fanget levende ved Reykjavik, 6 December 1885 og 15 December 1894. Den 6 Januar 1909 blev en Han fanget levende ved Eyrarbakki og Skindet sendt til Samlingen i Reykjavik ²⁾.

VINDRÖSSEL; isl.: Skógarpröstur (*Turdus iliacus*). Overalt paa Island, hvor der findes Birkekrat, yngler Vindrosselen almindelig. Den kommer til Landet de første Dage i April og opholder sig en Tid omkring Gaardene langs Kysten, indtil den i Midten af Maaneden trækker til Ynglestederne. I Oktober indfinder den sig igjen ved Kysterne, hvor den opholder sig indtil Borttrækket, der foregaar i den første Halvdel af November. Enkelte forbliver Vinteren over. I første Halvdel af Maj lægger Hunnen 5—6 Æg, der maaler:

Længde og Bredde:	
24 mm	18,5 mm
28 »	20,8 »

SOLSORT; isl.: Svartpröstur (*Turdus merula*). Den 22 December 1877 blev en Solsort fanget levende ved Eyrarbakki, og omtrent samtidig fik Skole-Museet i Reykjavik et Eksemplar fra Fljotshlíð i Rangarvalla-Syssel. Efter Meddelelse fra Dr.

¹⁾ Som bekendt faar Arten aldrig 9 Unger (Red.).

²⁾ Dette Fund blev omtalt i Vid. Medd. 1913, S. 34 (B. Sæm.).

Jónsson ankom den i Mængde til Vestmannøerne 10 December 1890. Samtidig og indtil Udgangen af Januar 1891 saas den flere Steder i Arnes-Syssel, særlig langs med Havkysten. Den 10 Januar blev der bragt mig en udmagret, levende Han, fanget ved Gaulverjabær. Den havde en Svulst mellem højre Øje og Næbroden, der forhindrede den i at aabne Næbet. Skindet blev sendt til Museet i Reykjavik.

Den 10 December 1897 blev en Hun fanget levende ved Gerdiskót i Nærheden af Eyrarbakki, og samtidig saas der flere ved de omliggende Gaarde. Under en Snestorm i Januar 1902 søgte en gammel Hun Ly i et Udhus paa Eyrarbakki, og i Midten af December s. A. saas en anden ved Eyrarbakki.

Grøndal anfører i »Islenzkt fuglatal« 1895, Side 36, at der i Museet i Reykjavik opbevares en Svartþröstur, fanget levende i et Hus i Rangarvalla-Syssel i December 1877, og at der i Juli 1893 bragtes ham et rent hvidt Eksemplar, der dog ikke blev opbevaret.

Den 15 December 1894 blev en Solsort funden død i en Kartoffelhave ved Reykjavik. Den 14 December 1902 saa jeg et Individ ved Eyrarbakki, hvor den flere Dage regelmæssig deltog i Duernes Maaltider, der bestod af Byg og smaa Ærter.

I Marts og April 1908 saas flere Solsorter ved Eyrarbakki. I Begyndelsen af Januar 1909 søgte en Hun Tilflugt for Uvejir i Forstuen til Faktorboligen. Den blev straks sat i Frihed igen; men 2 Dage senere søgte den samme Fugl Tilflugt i en Hestestald, hvorfra den for anden Gang blev sat i Frihed, da Uvejret stiltede. Den 20 November 1909 blev en Hun funden død ved Handelsstedet paa Eyrarbakki; den var dræbt ved at flyve mod en Telefontraad. Den 5 Januar 1912 saa jeg igjen en Hun ved Eyrarbakki. Iøvrigt er der i de senere Aar aarlig set Solsorter flere Steder her paa Sydlandet, men kun om Efteraaret og Vinteren.

HVID VIPSTJERT; isl.: Marierla, Mariatla (*Motacilla alba*). 1882 saas den ved Eyrarbakki 3 April og 1883 1 April; men i Reglen ankommer den ellers i Slutningen af denne Maaned. Den lægger Æg i Begyndelsen af Juni, og Ungerne er flyvefærdige i Slutningen af Juli, ved hvilken Tid den samler sig i Flokke ved beboede Steder i Nærheden af Havet.

Sine Ynglepladser paa Nord- og Vestlandet forlader den i August, og Borttrækket fra Sydlandet foregaar i Midten af Sep-

tember. Reden anbringes i Stengærder, Fiskebaade, Udhuse, Høgaarde og lignende Steder. For nogle Aar siden byggede et Par sin Rede i Takkelagen paa et Sejlskib, der laa paa Ørebaks Havn.

Æggene (7—8) maaler i

Længde og Bredde:	
19,5 mm	15 mm
22 »	15,5 »

ENGPIBER; isl.: Grátitlingr, Götutitlingr, Þúfutitlingr (*Anthus pratensis*). Denne Art yngler talrig overalt paa Island. Den ankommer omkring 1 Maj, lægger Æg i Slutningen af Maj og trækker bort i den sidste Halvdel af September. Reden anlægges mellem Tuer (isl.: þúfur), hvoraf det islandske Navn þúfutitlingur; den bygges af visne Græsstraa, svagt foret med Haar.

I Midten af August samler den sig i mindre Flokke ved beboede Steder. Æggenes Antal er 5—7 og maaler i

Længde og Bredde:	
19 mm	14 mm
20 »	15 »

Paa Sydlandet kaldes den i Almindelighed Götutitlingur, hvilket Navn hidrører fra, at den ofte træffes ved befærdede Veje, løbende i Ridestierne (isl.: götur); især hvor disse er dybe.

DIGESMUTTE; isl.: Steindepill (*Saxicola oenanthe*). Almindeligst ankommer den i Slutningen af April og i Begyndelsen af Maj; men Ankomsttiden varierer dog en Del. Saaledes ankom den til Eyrarbakki i Slutningen af Maj 1883, medens den 1893 allerede ankom 25 Marts. Borttrækket foregaar i September, dog forbliver enkelte Individier ofte til sidst i Oktober.

I Egne, hvor der ikke findes Sten, f. Eks. Landeyjar i Rangarvalla Syssel, forekommer den ikke, men er ellers talrig i de øvrige Dele af Syslet.

Ligesom Vipstjerterne samler den sig, naar Ungerne er flyvefærdige, i smaa Flokke ved beboede Steder i Nærheden af Havet.

Rederne anbringes i Stengærder, Stendynger, Klippespalter o. l. St. De 5—9 Æg, der lægges først i Juni, maaler i

Længde og Bredde:	
18,2 mm	13,8 mm
22 »	16 »

Et Par, der havde anbragt deres Rede i et Havegærde ved Eyrarbakki, havde Unger 21 Juni. Disse forlod Reden 7 Juli.

GÆRDESMUTTE; isl.: Rindill, Músarbróðir (*Troglodytes parvulus*). Bankassistent M. Stephensen har meddelt mig, at han ofte om Sommeren har set Gærdesmutton ved Thingvalla. Sammesteds har Adjunkt B. Sæmundsson truffet den med Unger i Juli 1902¹⁾. Det var ogsaa ved Thingvalla at H. H. Slater skød en Han Sommeren 1900 (Manual of the Birds of Iceland, Side 5).

Rimeligvis yngler den ogsaa ved Thingvalla-Søens Afløb til Elven »Log«. Paa dette Sted saa jeg den i August 1902, og i Slutningen af September 1905 hørte jeg den synge sammesteds.

Jeg har erholdt flere Meddelelser om denne Fugl, der synes at forekomme over hele Landet, skøndt ingen Steder talrig.

Paa Vestlandet angives den som Standfugl i Snæfellsnes-Syssel, hvor den opholder sig i »Skove« og lægger i Juni 4 Æg (Provst Gudmundur Einarsson, Breidabolstad). Ved Stykisholm er den ligeledes Standfugl og opholder sig om Sommeren i Lavakløfter (D. A. Thorlacius). Ligeledes angives den at yngle enkelte Steder i Dala-Syssel. Ved Tålkna fjord ses den af og til, baade Sommer og Vinter; dog helst i strænge Vintre. I Isafjord-Syssel forekommer den ogsaa, skøndt sjælden. Ligeledes sjælden i Stranda-Syssel. Fra Skagafjord-Syssel lyder alle Meddelelser paa, at den ikke kendes der.

I V. Havsten har meddelt mig, at den om Foraaret ses ved Eyjafjord, og han antager, at den der er Standfugl. Paa Østlandet ses den sjældent, og i Skaptafells-Syssel ses den kun i ringe Antal og helst om Vintren. I Rangarvalla-Syssel ses den ligeledes om Vinteren. I Arnes-Syssel angives den foruden ved Thingvalla at yngle i Gunpverjahrepp, Biskupstungnahrepp og Selvogshrepp.

I Slutningen af Oktober 1908 og i Midten af Oktober 1912 saas enkelte Individier ved Eyrarbakki.

Endnu er det ikke lykket mig at erholde dens Æg.

SNESPURV; isl.: Snjótitlingur (*Emberiza nivalis*). Snespurven yngler ret talrig over hele Island saavel ved Kysterne som inde i Landet, hvor Lokaltiteterne passer for den. En stor Del

¹⁾ Jvfr. Vid. Medd. 1905, S. 5 (B. Sæm.).

overvintrer; men store Høbe trækker bort fra Landet om Efter-aaret. Ankomsttiden er i Slutningen af Marts, og Borttrækket foregaar i sidste Halvdel af Oktober; dog kan dette ogsaa foregaa tidligere paa Aaret; saaledes saas ved Eyrarbakki en stor Flok samlet til Borttræk i Midten af August 1882.

Det synes, som om de Fugle, der ankommer om Foraaret, har mindre Modstandskraft mod Vejrliget end de, der overvintrer. Det er saaledes ikke ualmindeligt at finde ihjelfrosne og udmagrede Snespurve i April efter Snestorme med 5—6° Frost, hvorimod de, der overvintrer, sjældent findes døde, selv under Snestorme med 15—20° Kulde.

Dens Rede med 5—7 Æg er tidligst funden 16 Maj og sildigst 20 Juni. Æggene maaler i

Længde og Bredde:	
18,5 mm	14,5 mm
23,5 »	17,3 »

BOGFİNKE; isl.: Bókfinka (*Fringilla coelebs*). Bogfinken er kun en tilfældig Gjæst paa Island. Den 10 Januar 1902 blev der bragt mig en gammel Han, der samme Dag var funden ihjelfrossen her ved Eyrarbakki. Et Par Dage senere saas et Individ sammen med Snespurven. Den 26 Januar saa jeg igjen en Bogfinke (rimeligvis den samme). Den var forkommen af Sult og Kulde, men da den havde mættet sig paa noget udstrøet Korn (knust Havre m. m.), blev den livlig og hoppede lystig omkring blandt Snespurvene.

Ifølge Meddelelse fra Adjunkt B. Sæmundsson saa han samme Vinter en Flok Smaafugle, omkring 10 Stykker, i en Have ved Reykjavik, som han antog for at være Bogfinker¹⁾.

GRAASIDSKEN; isl.: Auðnutitlingur (*Fringilla linaria*). Graasidskenens Æg har jeg kun erholdt fra Fnjóskadalur og Þórdarstaðaskógur ved Eyjafjorden og fra Mývatn; men den yngler sikkert flere Steder, hvor der findes Birkekrat. Ved Reykjavik blev i Maj 1879 en Graasidsken fanget af en Kat. Den 20 Maj 1883 saas et Par (Han og Hun) ved Eyrarbakki. Hunnen blev skudt. Den 3 Maj 1892 blev en Hun fanget levende ved Baugstaðir, ca. 1³/₄ Mil Øst for Eyrarbakki. Paa Grimsø og Vestmannøerne er den ikke iagttaget. Ved Klausturhólar i Grimsnes

¹⁾ Begge Tilfælde omtalt i Vid. Medd. 1905, S. 9 (B. Sæm.).

er den fanget levende i Februar og Maj 1879, og det er højt sandsynligt, at den yngler i Grimsnes, hvor der flere Steder findes Birkekrat. At den i Februar er truffet ved Klausturhólar lader formode, at nogle Fugle overvintrer, hvilket og stemmer med en Meddelelse, jeg har fra nu afdøde D. A. Thorlacius, Stykkisholm. I Slutningen af April og først i Maj lægger Hunnen 4, stundom 5 Æg, der maaler i

Længde og Bredde:

16,8 mm   12 mm

18,2 »   14 »

RINGDUE (*Columba palumbus*). I Slutningen af December 1901 blev der bragt mig en Ringdue, skudt ved Baugstaðir, ca. 1³/₄ Mil Øst for Eyrarbakki ¹⁾.

FJÆLDRYPE; isl.: Rjúpa (*Lagopus alpina*). Rypen, der er Standfugl, forekommer ynglende over hele Island, med Undtagelse af Grimsø og Vestmannøerne, paa hvilke Øer den kun lader sig se i strænge Vintre.

Næst efter Ederfuglen (*Somateria mollissima*) er Rypen den af alle Fugle, der har størst økonomisk Betydning for Islænderne. Foruden hvad der konsumeres i selve Landet, stiller Eksporten til andre Lande sig i Tyveaarene 1889—1908 saaledes:

Aar	Antal	Værdi	Aar	Antal	Værdi
		paa Island			paa Island
		Kr.			Kr.
1889	41.400	10.350	1899	91.400	21.700
1890	69.200	17.300	1900	119.000	28.822
1891	72.200	12.935	1901	151.100	34.667
1892	53.300	13.327	1902	192.700	43.611
1893	43.700	10.936	1903	151.100	35.295
1894	6.000	1.357	1904	163.300	36.978
1895	3.600	1.104	1905	129.700	30.194
1896	15.900	6.036	1906	157.400	47.890
1897	40.600	10.684	1907	167.400	38.554
1898	47.100	11.403	1908	103.900	23.411

Som det vil ses, er Eksporten af Ryper i en Aarrække efter 1891 i stærkt Aftagende, hvad navnlig skyldes den Omstændig-

¹⁾ Dette Tilfælde, det første hvor Ringduens Forekomst konstateres, omtales af B. Hantzsch i »Vogelwelt Islands«, Berlin 1905. Men han angiver (og jeg senere i Vid. Medd. 1913, S. 39, paa hans Autoritet) Aarstallet til 1911, i Stedet for det her af Nielsen anførte 1901, som vel maa være det rigtige (B. Sæm.).

hed, at man i nogle Sysler disse Aar paabegyndte at udlægge forgiftede Ryper til Udryddelse af Ræve, der som bekjendt aarlig dræber en stor Del Faar og Lam paa Island. Paa de forgiftede Ryper, der saaledes udlagdes for Ræve, og i hvilke der var lagt Stryknin, var det af de lokale Øvrigheder paabudt at afskære begge Vinger som Kjendemærke. Ved Lov af 15 Februar 1895 blev det paabudt kun at bortskære Halvdelen af højre Vinge, hvilket Paabud endnu er gældende.

Da dette blev bekjendt i Udlandet, fremkaldtes der en naturlig Frygt for, at der blandt de til Salg udbudte islandske Ryper muligvis kunde findes nogle forgiftede, hvorfor Efterspørgslen i nogle Aar ophørte. Denne Frygt fortog sig dog hurtig, og fra 1896 er Udførslen i stadig Stigning indtil 1903, efter i Aaret 1902 at have kulmineret med 192,700 Stykker til en Indkøbsværdi af 43,611 Kroner. Af de udførte Ryper er ca. 60 % fra Sydlandet, 34 % fra Nord- og Østlandet og 6 % fra Vestlandet (1873—92). Dette kan dog ikke anses som Bevis for Fuglens stedslige Udbredelse, eftersom den paa Østlandet forekommer talrigere end i de andre Landsdele.

I de stränge Vintere 1880—81 og 1881—82 formindskedes Rypebestanden ganske betydeligt, navnlig ved en hensynsløs Nedskydning, og det varede flere Aar, før Formeringen rigtig kunde mærkes.

Vinteren 1879 var Udførslen 33.000; 1880—84.000; 1881—7.000; 1882—2.900; 1883—2.300; 1884—6.400; 1885—ca. 7.000; 1886—8.100; 1887—12.000; 1888—16.400.

Æggene, hvis Antal er fra 9 til 13, findes i Reglen i Begyndelsen af Juni og maaler i

Længde og Bredde:	
38,8 mm	29 mm
48 »	32 »

Dog har jeg erholdt Æg fundne henholdsvis 16 Maj og 1 Juli.

HJEJLE, BROKFUGL; isl.: Heiðlóa (*Charadrius pluvialis*). Denne Fugl forekommer meget talrig over hele Island, især paa lavereliggende Bjergsletter, hvor den fortrinsvis lægger sine 4 Æg. Naar Ungerne er flyvefærdige, ynder de at færdes paa de nyslaaede Enge og først henad den Tid, da Borttrækket skal

finde Sted, samles den i store Flokke ved Havkysterne. Saaledes er Forholdet her paa Sydlandet.

Ifølge mine Optegnelser ankom Brokfuglen til Eyrarbakki og Omegn:

1877	6 April	1883	10 Marts
1878	7 —	1884	2 April
1879	12 —	1885	11 —
1880	10 —	1886	11 —
1881	11 —	1889	14 Marts
1882	28 Marts	1893	27 —

I Slutningen af Oktober trækker de fleste bort i store Flokke; enkelte Efternølere forbliver dog til hen i November.

Saa vel paa Grimsø som paa Vestmannøerne forekommer den ynglende, men kun i ringe Antal.

Tidligst har jeg erholdt dens Æg 10 Maj og sildigst 20 Juni.

Æggets Længde og Bredde:

47 mm	33 mm
56 »	36,5 »

I mine Optegnelser vedrørende Brokfuglen findes en Meddelelse fra Broddaneshrepp i Stranda-Syssel om, at 2 Kuld Æg af denne Fugl blev fundne i Midten af August, og at Ungerne kom frem i de sidste Dage i samme Maaned.

PRÆSTEKRAVE; isl.: Sandlóa (*Ægialitis hiaticula*). Denne Art yngler ligeledes temmelig almindeligt over hele Island ogsaa paa Grimsø og Vestmannøerne. Fortrinsvis opholder den sig i Nærheden af Havet, hvor den paa Strandbredden lægger sine 4 Æg i Sandet.

Ankomsttiden er sidst i April og de første Dage af Maj, undtagelsesvis tidligere; 1889 ankom den til Eyrarbakki 20 Marts og 1893 26 Marts.

Dens Æg, der findes i Juni, maaler i

Længde og Bredde:	
34 mm	24 mm
36 »	26 »

STRANDHJEJLE (*Squatarola helvetica*). Den 25 September 1892 saa jeg 2 Strandhjejler ved Eyrarbakki. Den ene blev skudt og Skindet sendt til Naturhistorisk Museum i Reykjavik.

VIBE; isl.: Ísakráka, Vepja (*Vanellus cristatus*). Skønt en tilfældig Gjæst ses Viben ikke saa sjældent paa Island, dog of-

test enkeltvis eller i smaa Flokke. I de første Dage af Januar 1879-ankom den dog i betydeligt Antal med sydvestlig Vindretning og opholdt sig nogen Tid ved Stranden langs med hele Landets Sydkyst. I Efteraaret 1875 saas enkelte i Grimsnæs i Arnes-Syssel, og i Efteraaret 1876 blev en Han skudt i Mosvallahrepp i Isaffjord-Syssel. Den 1 Januar 1877 blev en Hun fanget levende i en Høgaard ved Eyrarbakki, yderst forkommen af Sult og Kulde, og den døde samme Dag. Maven var tom, og i Kraasen fandtes kun nogle Smaasten. Den 7 December 1889 blev en Hun skudt ved Eyrarbakki, og 2 Februar 1882 saas en Flok paa 5 Stykker i Ølfus i Arnes-Syssel, hvoraf den ene blev skudt. Den er ogsaa skudt i Ølfus 17 Februar 1895, og samtidig saas 3 Stykker ved Eyrarbakki. Den 8 Marts 1901 saas en Vibe ved Stokkseyri, og i Midten af December s. A. saas en lille Flok ved »Gamlehraun« mellem Eyrarbakki og Stokkseyri. Den 16 Marts 1907 blev en ung Han skudt ved Eyrarbakki.

Paa Nordlandet ses Viben enkelte Aar i Januar og Februar. Etatsraad Havsten har skudt den ved Akureyri 1877—78 og 79. Den 17 Januar 1912 blev en Vibe med knækket Vinge fanget levende ved Eyrarbakki.

STENVENDER; isl.: Tildra (*Strepsilas interpres*). Til Syd- og Vestlandet ankommer den i Slutningen af April og Begyndelsen af Maj og opholder sig 3 til 4 Uger ved Strandkanterne, hvorefter den trækker bort til sine Ynglepladser i Grønland. Paa Island yngler den kun i ringe Antal, og Reden findes i Nærheden af Havet. Fabers Antagelse, at den paa Island har sine Ynglepladser højt oppe mellem Fjeldene, har ikke bekræftet sig.

I Slutningen af August ankommer den igjen til Kysterne i store Flokke med Ungerne og trækker bort i Midten af September. Enkelte forbliver til hen i Oktober.

Paa Grimsø er den ikke bemærket og mærkelig nok heller ikke paa Vestmannøerne. Kun en Gang har jeg erholdt dens Æg (4) fundne ved Baugstaðir i Nærheden af Havet 8 Juli 1903,

Længde og Bredde:

38 mm	30 mm
39 »	29,5 »
39 »	30 »
40 »	29,5 »

STRANDSKÅDE; isl.: Tjaldur (*Hæmatopus ostreologus*). Strandskaden er dels Trækfugl dels Standfugl og ses flere Steder paa Syd- og Vestlandet hele Aaret. Som Trækfugl kommer den til Landet sidst i Marts og Begyndelsen af April. Ved Eyjafjorður paa Nordlandet ses den i April, men ikke efter 1 September, og ifølge Meddelelse fra Etatsraad I. V. Havsten yngler den sjældent paa Nordlandet. Ved Mývatn forekommer den ikke og er i det hele taget faatallig i Þingeyjar-Syssel. Paa Østlandet er den heller ikke talrig, men yngler dog enkelte Steder. Derimod er den ret hyppig i Skaptafells-Syssel, hvor ogsaa enkelte ses om Vinteren.

I Rangarvalla-Syssel er den temmelig almindelig som ynglende, men ses ikke der om Vinteren. I Begyndelsen af August ses Flokke paa 10 til 15 Stykker ved Strandbredden, samlede til Borttræk.

Ved Ederfuglevarpene er Strandskaden en velset Gjæst, idet den ved sin heftige Forfølgning af Rovfugle bidrager til at værne Varpladsen.

Dens 3 Æg, der maaler i

Længde og Bredde:	
55 mm	38 mm
66 »	43,5 »

er fundne henholdsvis 5 Maj og 20 Juni.

HEJRE; isl.: Hegri (*Ardea cinerea*). Vinteren 1872 blev en Fiskehejre skudt i Grimsnes, og i September 1876 saas der paa Stranden ved Akureyri en Flok paa 4 Stykker, hvoraf den ene blev skudt (I. V. Havsten.) Ved Stykkisholm ses den undertiden For- og Efteraar (D. Thorlacius). Paa Grimsø er den ikke set; men til Vestmannøerne kommer den stundom om Efteraaret og opholder sig da hist og her ved Stranden hele Vinteren (Dr. Jónsson). I Efteraaret 1881 saas en Flok paa 7 Stykker ved Stokkseyri. Sammesteds opholdt 3 Stykker sig i længere Tid Sommeren 1894, og i Begyndelsen af Februar 1895 blev et Individ funden død i Halt i Rangarvalla-Syssel. Den er endvidere skudt ved Hvaleyrartjörn i Oktober 1889, paa Vestmannøerne 1891 og ved de varme Kilder i Nærheden af Reykjavik 17 December 1892.

Den 12 Februar 1905 bragtes der mig et levende Eksemplar

fanget mellem Husene paa Eyrarbakki. Den var yderst forkommen af Sult og døde den paafølgende Nat.

AMERIKANSK RØRDRUM (*Botaurus lentiginosus*). En Rørdrum blev 12 November 1904 fanget levende i Forstuen til et beboet Hus i Fljótshlíð i Rangarvalla-Syssel. Skindet af denne for Island ny Art, der blev bragt mig 12 December s. A., findes nu opstillet i den naturhistoriske Samling i Reykjavik.

Rev. Francis C. R. Jourdain, Clifton Vicarage, Ahsburne, der i Juli 1912 besøgte Reykjaviks Museum og saa den opstillede Fugl, har meddelt mig, at han anser den for at være den amerikanske Art *B. lentiginosus*, der er mindre end *B. stellaris*.

Efter velvillig Meddelelse fra Adjunk B. Sæmundsson har den opstillede Fugl følgende Maal: Totallængde 625 mm, Vingelængde 280 mm, Tarsus 92 mm, Mellemtaa (til Taaspids) 82 mm, Næbbets Længde 71 mm, Næbbets Højde 19 mm.

Da jeg ingen Beskrivelse har af amerikanske Arter, kan jeg ikke udtale mig om, hvorvidt her foreligger den almindelige europæiske Art eller en amerikansk, — men nægtes kan det ikke, at den foreliggende Fugl har en vis Lighed med den af Walter Raine i »Bird-Nesting in North-West Canada« S. 120 afbildede Rørdrum¹⁾. —

STORSPOVE (*Numenius arquatus*). Den store Regnspove kommer ikke saa sjældent i mindre Flokke til Sydkysten af Is-

¹⁾ Denne Fugl blev omtalt af mig i Vid. Medd. 1907, S. 39, som den almindelige nordeuropæiske Art *B. stellaris*. Men da Hr. Nielsen gjorde mig opmærksom paa Jourdain's Mening om Artsidentiteten (selv var jeg vistnok bortrejst, da han besøgte Museet og saa Fuglen opstillet dér), undersøgte jeg Fuglen nærmere, og det viste sig da, at hverken dens Størrelse eller Farve passer videre godt til Beskrivelsen af *B. stellaris*. Størrelsen er for ringe (de Maal, som Nielsen opgiver, blev taget paa den opstillede Fugl og er derfor ikke særlig nøjagtige), og Farven er paa flere Punkter afvigende. Saaledes er f. Eks. Svingfjerene ensfarvet mørkebrune, kun med en lysere Bræmme i Spidsen (som det skal være Tilfældet med den nordamerikanske Art); Struben er næsten hvid, med et smalt, rustgult Baand nedad Midten; Halsens Forside, Bryst og Bug har brede, gulbrune Længdestreger, og paa Siden af Halsen er der en stor langstrakt-oval, sort Plet. Ryg- og Vingedækker er vatrede af rustgult og mørkebrunt. Det lader altsaa til, at Jourdain har Ret i, at Fuglen virkelig er *B. lentiginosus*, og altsaa ny for Islands Fauna, men da jeg mangler en udførlig Beskrivelse af denne Art, maa jeg, ligesom Forfatteren, lade Sagen foreløbig staa hen (B. Sæm.).

land, hvor den træffes ved Strandkanten, og jeg har engang set en Flok paa 10 Stykker her ved Eyrarbakki.

Paa Vestmannøerne ses den ligeledes engang imellem. Dr. Jonassen skød den paa Alptanes ved Reykjavik 1876, hvor der da opholdt sig en større Flok. Den er ogsaa senere skudt paa Alptanes, og paa Museet i Reykjavik er opstillet et Eksemplar derfra. Den 8 September 1907 saas 3 Stykker ved Gamlahraun, $\frac{1}{4}$ Mil øst for Eyrarbakki, hvoraf den ene blev skudt af Bager N. C. Bach.

LILLE SPOVE; isl.: Spói (*Numenius phaeopus*). Den lille Regnspøve forekommer særdeles talrig paa Syd- og Vestlandet, især i Arnes og Rangarvalla Sysler og er ret almindelig, skønt mindre talrig, i de andre Landsdele. Til Sydlandet ankommer den i de første Dage af April, hvorimod den først i Maj indtræffer paa Vest- og Nordlandet.

Den yngler i Mængde i Grimsnes i Arnes-Syssel, hvor man i Midten af August ser Flokke paa 80 til 100 Stykker, ved hvilken Tid de ogsaa begynder at trække bort fra Landet. Under Borttrækket ordner Flokkene sig ligesom Vildgæssene i en vinkelbøjet Linie.

I sidste Halvdel af Maj lægger den sine 4 pæreformede Æg, der maaler i

Længde og Bredde:

56 mm   40 mm

64,5 »   45 »

Et Kuld unormale Æg i min Samling maaler i

Længde og Bredde:

65 mm   43 mm

64 »   43 »

63,8 »   42 »

71,8 »   47 »

ISLANDSK RYLE; isl.: Rauðbrystingur (*Tringa canutus*). Trækket til og fra dens arktiske Ynglesteder foregaar for Islands Vedkommende over Syd- og Vestlandet, navnlig over Halvøen Reykjanæs, oftest i Flokke paa flere Tusinder. Til Sydlandet ankommer den i første Halvdel af Maj og hviler sig et Par Uger ved Kysterne, især hvor der ved Lavvande findes Overvands-skær.

I Midten af August kommer den tilbage med Ungerne i

uhyre Flokke; men opholder sig da kun nogle Dage, hvorefter Flokkene trækker helt bort fra Landet.

Selv har jeg ikke haft Lejlighed til at iagttage, hvorvidt nogle forbliver i Landet som ynglende; men jeg har enkelte Gange erholdt Æg, der af Finderne bestemt er angivne som Æg af Rauðbrystingur, og som Følge af disse Ægs væsentlige Forskel i Grundfarve og Tegning fra andre paa Island ynglende Fugles Æg, er jeg tilbøjelig til at tro, at de er ægte, og at det saaledes kan forekomme, at enkelte Par under Trækket til Ynglestederne, bliver tilbage for at yngle her i Landet. Min Formodning bestyrkes ved, at man stundom i September kan se enkelte Rauðbrystingar i Selskab med andre Strandløbere.

En Rede med 4 Æg blev funden ved Kaldaðarnes i Arnes-Syssel 20 Juni 1889. Æggenes Grundfarve var bleggrøn, bestrøet med smaa brune Punkter. 2 Æg af dette Kuld er afbildet i Walter Raines »Bird-Nesting in North-West Canada«, S. 56 (Toronto 1892).

Æggets Længde og Bredde:

34 mm	25 mm
39,s »	30 »

Paa en gammel Fugl, der 17 August 1880 blev skudt ud af en Flok paa ca. 300 Stykker (gamle og unge), afskallede den gamle hornagtige Hud paa Benene i Løbets hele Længde. —

SORTEGRAA RYLE; isl.: Sendlingur (*Tringa maritima*). Denne Art er Standfugl paa Island, og opholder sig om Vinteren i store Flokke ved Kysterne omkring hele Landet. I Begyndelsen af Maj trækker den op i Landet for at yngle og kommer igen tilbage til Kysterne med Ungerne i Midten af September.

Æggene, der findes i Juni, maaler i

Længde og Bredde:	
36 mm	25 mm
41 »	29 »

Dens Kød og Indvolde er en fortrinlig Madding for Torsken (*Gadus callarias* L).

RYLE; isl.: Lóupræll (*Tringa alpina*). Denne Ryleart, der er Trækfugl, forekommer ret almindelig over hele Landet, dog mindre talrig paa Nordlandet end i de andre Egne. Ankomst-

tiden er i April, stundom i Marts. Den opholder sig i Flokke ved Strandbredderne, indtil den i Maj trækker op i Landet for at yngle. Dens 4 Æg findes i Reglen i sidste Halvdel af Maj. I Slutningen af Juli ses den igen sammen med Ungerne i store Flokke ved Havkysterne, hvor den opholder sig til Borttrækket finder Sted i September og Oktober.

Æggets Længde og Bredde:

28 mm	21 mm
40,5 »	25 »

SELNING (*Calidris arenaria*). Selv har jeg ikke truffet den paa Island, men nu afdøde Pastor Gudmundsson paa Grimsø, har i sin Tid meddelt mig, at den enkelte Gange er set der paa Øen. Ved Akureyri paa Nordlandet ses den, ifølge Meddelelse fra Etatsraad Havsten, ligeledes engang imellem om Sommeren. Den yngler næppe paa Island, og dens Forekomst er vistnok kun tilfældig¹).

RØDBEN; isl.: Stelkur (*Totanus calidris*). Ankommer til Landet i Begyndelsen af April, stundom i Marts. Den er ret talrig paa Sydlandet, især i Arnes og Rangarvalla Sysler, mindre talrig i de andre Landsdele. I Skaptárfells-Syssel, hvor den tidligere har været almindelig forekommende, er den nu temmelig sjælden. Borttrækket finder i Reglen Sted i Slutningen af September, men i milde Vintre bliver enkelte Individuer tilbage.

Æggene, der findes i Begyndelsen af Maj, maaler i

Længde og Bredde	
45 mm	29 mm
49 »	32 »

SORTHALET KOBBERSNEPPE; isl.: Jaðrakan (*Limosa ægocephala*). Paa Island yngler den sorthalede Kobbersneppe kun i Arnes og Rangarvalla Sysler. Dens Ynglepladser er bestemt begrænsede af to Fjeldrækker, mod Øst af Eyjafjöll og mod Vest af den Fjeldrække, der omslutter den vestlige Side af Ölfushrepp.

¹ Der er i de senere Aar fremkommet forskellige Oplysninger, som lader formode, at Selningen ikke er saa sjælden, som man skulde tro af det her anførte. Den er til Tider ret hyppig i den nordøstlige Del af Landet, hvorfra Museet har et Par (Husavík), og man mener, at den skulde yngle i Myrdalur (Sydkysten); dog er det hidtil ikke lykkedes at faa dens Æg til Museet. Jvfr. ogsaa Hantzsch, S. 246. (B. Sæm.).

I Arnes Syssel forekommer den talrigst paa de store Græsletter mellem Þjórsá og Ölfúsá, men ogsaa i Grimsneshrepp og Biskupstungahrepp har jeg truffet den ynglende. I Rangárvalla Syssel yngler den ret talrig i Austur-Landeyjahrepp, men er iøvrigt almindelig i de øvrige Dele af Syslet med Undtagelse af Fljótshlíð og Eyjafjöl, hvor den ikke er truffet ynglende.

Den sædvanlige Tid for Ankomsten er de første Dage af Maj, stundom i April, og Borttrækket foregaar i Begyndelsen af September, efter at den i Slutningen af August har samlet sig i Flokke paa 20—30 Stykker. I Slutningen af August 1909 saa jeg c. 40 Kilometer Nord for Eyrarbakki en Flok paa mellem 80 og 100 Stykker.

Dens 4 Æg, der findes i de sidste Dage af Maj og Begyndelsen af Juni, maaler i

Længde og Bredde:	
50 mm	35,5 mm
60 »	40 »

KOBBERSNEPPE (*Limosa lapponica*). En ung Han blev 2 November 1908 skudt ved Eyrarbakki. Skindet blev skænket til Naturhistorisk Museum i Reykjavík¹⁾.

HORSEGØG; isl.: Mýrispita, Hrossagaukur (*Gallinago scolopacina*). Til Sydlandet ankommer den i Begyndelsen af April og trækker bort i Oktober. 1893 ankom den til Stokkseyrí 28 Marts og trak bort 8 Oktober. Paa Nordlandet er Ankomsttiden noget sildigere, og Borttrækket foregaar noget tidligere end paa Sydlandet.

Æggene, der sjældent findes før i Midten af Maj, maaler i

Længde og Bredde:	
38 mm	28 mm
44 »	32,5 »

VANDRIKSE; isl.: Keldusvin (*Rallus aquaticus*). Den er Standflugl paa Island og forekommer i alle fire Landsdele, dog vistnok talrigst i Rangárvalla Syssel, hvor den i Mængde yngler i den med højt Græs bevoksede Safarmýri. I Landeyjar i samme Syssel yngler den ogsaa ret almindelig. I Arnes Syssel yngler den flere Steder, navnlig i de græsrige og sumpige Enge omkring

¹⁾ Tilfældet er omtalt i Vid. Medd. 1913. S. 41. (B. Sæm.).

Arnarbæli i Ølfus, hvor den om Vinteren har sit Tilhold ved Vandløb, der strømmer fra de varme Kilder. Desuden yngler den paa Engene ved den østlige Bred af Ølfusaaen mellem Óseyrarnes Færgested og Kaldadarnes. Den er ogsaa truffet ynglende i Hrunamannahrepp og Gnupverjahrepp, hvor den ogsaa flere Gange er fanget levende om Vinteren.

Paa Grimsø og Vestmannøerne forekommer den ikke.

Efter Aarstiden, hvor dens Æg findes, kunde man næsten formode, at den ynglede 2 Gange om Aaret. Jeg har saaledes erholdt dens Æg, fundne henholdsvis 27 Maj og 10 September. I Seksaaret 1880—85 erholdt jeg 70 Kuld Vandrikseæg, og stiller Findetiden sig saaledes: Maj og første Halvdel af Juni 11 Kuld; 2den Halvdel af Juni 19 Kuld; 1ste Halvdel af Juli 18 Kuld; 2den Halvdel af Juli 8 Kuld; 1ste Halvdel af August 6 Kuld; 2den Halvdel af August og 1ste Halvdel af September 8 Kuld.

Æggets Længde og Bredde:

33 mm	25 mm
40,5 »	27 mm

RØRHØNE (*Gallinula chloropus*). En rødblisset Rørhøne blev 3 April 1882 fanget levende i en Høgaard i Nærheden af Eyrarbakki. Den manglede de røde Baand over Hælen, hvor der kun saas en lille rød Prik. Den 5te April s. A. drev et dødt Individ i Land paa Vestmannøerne. Skindet kom til Naturhistorisk Museum i Reykjavik (Dr. Jónsson).

I »Manual of the Birds of Iceland« meddeler Rev. H. H. Slater, at han paa Gaarden Hnauisir i Húnavatns Syssel har set Skindet af en *Gallinula chloropus*, der i Efteraaret 1898 i forkommen Tilstand blev fanget levende i Nærheden af Gaarden.

BLISHØNE; isl.: Blesönd (*Fulica atra*). Eftersom Blishønen træffes baade Sommer og Vinter paa Island, og da dens Æg ogsaa er fundne her i Landet, er jeg tilbøjelig til at betragte den som Standfugl.

I November 1888 saa jeg en Blishøne ved Hraunsá, mellem Eyrarbakki og Stokkseyri, og 6 December s. A. blev der bragt mig et Eksemplar fra Ølfus. Den 10de November 1891 blev et Individ fanget levende ved Eyrarbakki (8° Frost). Den 15de Januar 1894 fik jeg den fra Hraunsá, og 1 November s. A. blev den skudt ved Hafliðakot i Nærheden af Hraunsá. Her ved Ey-

rarbakki er den endvidere fanget levende 7 Januar 1906 og 8 December 1911.

1891 fik jeg dens Æg (7) sendt til Bestemmelse fra en Mand i Húsavik paa Nordlandet. Æggene, der nu er i Museet i Reykjavik, var fundne 14 Juni i en svømmende Rede paa en lille Indsø, der kaldes »Vikingavatn«, i det nordøstlige Island.

Disse 7 Ægs mindste og største Maal er i

Længde og Bredde:	
49,8 mm	36 mm
52,8 »	38 »

Uden Tvivl yngler den flere Steder paa Island, f. Eks. i Ølfus, hvor der findes flere utilgængelige Sumpe og varme Kilder (Lau-gar). Adjunkt Bjarni Sæmundsson har skriftligt meddelt mig, at han 8 December 1914 i Reykjavik saa 3 *Fulica atra*, der sagdes at være skudte paa en kogende »Hver« (varm Kilde) ved Reykir i Ølfus, hvor de dykkede ned i det kogende Vand, ja skulde ogsaa have opholdt sig en længere Tid dernede, og dog saa de ganske uskadte ud. Sæmundsson tror dog næppe selv paa disse Udsagn, idet han i sit Brev tilføjer: »det er den gamle Historie om »Hverafugle«, som Eggert Olafsson flere Steder omtaler.«

Fortællinger om »Hverafugle«, der skulde besidde den Egen-skab at kunne svømme i kogende Vand (varme Kilder), ja og-saa dykke deri, har længe været almindelige paa Island og kan føres saa langt tilbage i Tiden som Begyndelsen af det syttende Aarhundrede. Desværre har ingen af de mange, der har skrevet om disse mystiske Fugle, selv set dem, men har maattet nøjes med andres Udsagn, der har været ret afvigende, hvad Fuglenes Størrelse og Farve angaar. De fleste angiver dog Størrelsen som »smaa Ænder« og Farven »sort« eller »mørkebrun«.

Blefkenius (1607) anfører »rød« Farve.

Halfdan Jánsson, »Descriptio Ølfushrepp« (1703), anfører ogsaa Størrelsen som »smaa Ænder« og Farven »kulsort med hvide Buer eller Ringe omkring Øjnene«. Set i Frastand kan dette godt passe paa *Fulica atra*.

Hidtil har jeg betragtet Historierne om »Hverafugle« som opdigtede Fabler og derfor ikke anstillet nærmere Undersøgelser om disse Fugle. Adjunkt Sæmundssons Meddelelse har imid-lertid rokket min Mening derom, og jeg tør ikke længere helt forkaste Muligheden af saadanne Fugles Tilværelse. Naturligvis

maa Fortællingerne om, at de svømmer og dykker i »kogheds« Vand, ikke tages alt for bogstavelig. Varme Kilder betegnes nemlig ofte af den islandske Almue som »kogende« (sjóðandi), skønt Temperaturen er langt under Kogepunktet.

De mange varme Kilder ved Reykir i Ølfus, hvor »Hverafugle« især skal have Tilhold, er nøjagtigt undersøgte af Professor Thoroddsson, der i Juli 1883 maalte Varmen i forskellige Kilder og fandt den at være fra 60 til 90° C.

Man kan imidlertid ikke godt tænke sig, at levende Væsener i længere Tid kan opholde sig i Vand med en Temperatur af 60°; men rimeligvis bliver denne lavere om Vinteren, naar Kilderne har overjordisk Tilløb af smeltet Snevand. Eftersom Thoroddsson har fundet levende Vandsnegle i Kilder med over 50° varmt Vand, tør man næppe forkaste Muligheden af, at en Fugl som *F. atra* kan opholde sig i Vand af samme eller endog højere Temperatur.

Muligvis kan den grønbenede Rørhøne (*Gallinula chloropus*) ogsaa henregnes til »Hverafugle«, eftersom dens Forekomst paa Island næppe er tilfældig¹⁾.

¹⁾ Angaaende det her af Forf. omtalte Tilfælde fra de varme Kilder ved Reykir i Ølfus, hvor de 3 Fugle, som jeg fik at se, blev nedlagte, skal jeg oplyse, at jeg ikke fik talt med de Folk, som havde skudt Fuglene, da de allerede var rejst bort igen. De havde solgt Fuglene til et Fryseri, og Bestyreren fortalte mig, at de havde paastaet at have set dem dykke ned i Kildens kogende Vand. Jeg undersøgte alle Fuglenes nøgne Hudpartier, men de viste ikke ringeste Tegn paa at være kommet i Berøring med kogende Vand. Forf. gætter sikkert rigtig, naar han ovenfor mener, at jeg næppe tror paa de forskellige Udsagn om disse »Hverafugle« (∴ Springkildefugles) Ophold i kogende Vand; det vilde jo nærmest være unaturligt, for ikke at sige overnaturligt. At visse Fugle, deriblandt Blishønen og Vandriksen, jævnlig søger Ophold ved varme Kilder, især om Vinteren, er naturligt; Vejret er da ikke altid saa hyggeligt, at det var til at undres over, at de stakkels Fugle søgte til Steder udenfor Menneskeboligerne, hvor der var lidt Varme at faa. Men naar Folk mener at have set dem dykke ned i, ja opholde sig i længere Tid i kogende Vand, saa maa dette bero paa uøjsagtig eller fejlagtig lagtagelse. Muligvis kan det hælde, at en Fugl et Øjeblik dykker ned, hvor koldere Vand har samlet sig under Kildens Overflade ved Siden af det varmere, men et længere Ophold nede i det vilde vel altid blive farligt. For saa vidt kunde man tænke sig, at der var noget om Sagen. Paa den anden Side maa man huske, at de varme Kilder, ikke mindst om Vinteren, er omgivet af Damp, som godt kan skjule en Fugl i længere Tid, eller give den Lejlighed til ubemærket at smutte bort. Det har ogsaa været en almindelig Anskuelse blandt Menigmand paa Island, at Vandriksen skulde kunne dykke ned i den bløde Mosebund og forsvinde.

ODINSHANE; isl.: Óðinshani (*Phalaropus hyperboreus*). Ankomsttiden er noget forskellig; stundom kommer den til Sydlandet i de sidste Dage af April, men som oftest ikke før efter Midten af Maj. Borttrækket finder Sted i Slutningen af August. Saavel i Nærheden af Havet som langt inde i Landet træffes den ynglende ved Indsøer, og der lægger den sine 4 Æg i første Halvdel af Juni. Paa Vandet er den hurtig i sine Bevægelser og ikke sky.

Den 10de August blev en gammel Hun skudt ved Landgangsbroen paa Ørebak; den havde lys, askegraa Overkrop med hvide Fjerkanter; Hætten, Overhalsen og Nakken ligeledes askegraa og hele Underkroppen hvid. Den blev skudt i en Flok paa ca. 300 Stykker, der søgte Føde blandt svømmende Tang i Strandkanten.

Normale Æg maaler i Længde og Bredder:

27 mm	20 mm
33 »	22 »

Desuden har jeg i min Samling 3 Kuld, der maaler:

30,8 mm	22,5 mm	32,8 mm	21 mm	27 mm	19 mm
31 »	22,2 »	33,5 »	21 »	27 »	19 »
30,5 »	22 »	34 »	21 »	26 »	18,5 »
30 »	22 »	33 »	21 »	26 »	19 »

THORSHANE; isl.: Þórshani (*Phalaropus fulicarius*). Skønt ikke talrig er Thorshanens Forekomst paa Island næppe saa sjælden som almindelig antaget, og Antallet af ynglende Fugle formerer sig aarligt. 1888 ynglede der kun et Par ved Eyrarbakki og 2 à 3 Par ved Stokkseyri, hvorimod der 1908 ynglede 4 Par ved Eyrarbakki og ca. 20 Par ved Stokkseyri.

Foruden fra Eyrarbakki og Stokkseyri har jeg paalidelige Meddelelser om dens Forekomst paa følgende Steder: Alftanes i Gullbringa-Syssel, hvor den yngler ved Gaarden Bessastaðir, Akureyri, en lille Holm ved Indløbet til Reykjavíks Havn, hvor der aarlig yngler 2 à 3 Par; Sandgerdi i Nærheden af Reykjavík, hvorfra jeg for nogle Aar siden fik Æggene; Stykkisholm

Hele Historien med »Hverafugle« maa i det hele taget behandles med Forsigtighed og trænger til en kritisk Undersøgelse, naar Lejlighed gives, og det af en kvalificeret Iagttager; men det omtalte Tilfælde er dog af særlig Interesse, fordi det vel er første Gang, man har faaet fat i virkelige »Hverafugle«, og Blishønen passer jo ret godt til de gamle (meget mangelfulde) Beskrivelser af saadanne, men muligvis er der flere Fugle, som f. Eks. Vandriksen og maaske mindre Ænder (B. Sæm.).

paa Vestlandet, hvorfra jeg ligeledes har faaet et Kuld Æg, der maaler: $32,5 \times 23$, 31×23 , $31,5 \times 22,5$, 31×23 mm. Paa en lille Holm i Munden af Elven Blanda, hvor denne løber ud i Húnaflói, yngler aarlig 2 à 3 Par. Fra Skageströnd paa Nordlandet erholdt jeg i 1904 et Kuld Thorshaneæg, der havde følgende Maal: $31,2 \times 21,2$, $30,6 \times 22,5$, $32,2 \times 22$, $32,5 \times 21,5$. Iøvrigt ses den sjældent paa Nordlandet, men er dog iagttaget i Laxárdal i Þingeyjar-Syssel. Paa Grimsø ses den en Gang imellem, men yngler der ikke. Paa Vestmannøerne er den ikke iagttaget. I Størrelse er Æggene ikke lette at skelne fra foregaaende Arts, men som oftest er de sortbrune Pletter større hos *Ph. fulicarius* og Grundfarven i Reglen mørkere.

De 4 Æg, der findes i Midten af Juni, maaler i

Længde og Bredde:	
28,2 mm	21 mm
34 »	23 »

STORMSVALE (*Procellaria pelagica*). Æggene af den lille Stormsvale har jeg enkelte Gange erholdt fra Vestmannøerne, og det er mig ikke bekendt, at den yngler andre Steder paa Island.

De Æg, jeg har erholdt, maaler i

Længde og Bredde:	
27 mm	20 mm
28 »	21 »

STOR STORMSVALE (*Procellaria Leachii*). Stor Stormsvale yngler ligeledes paa Vestmannøerne og i større Antal end foregaaende Art.

Æggene, der maaler i

Længde og Bredde:	
30 mm	22,5 mm
35 »	25,2 »

findes i Slutningen af Juli.

SKROFE; isl.: Skrofa (*Puffinus anglorum*). En mindre Koloni yngler paa Vestmannøerne, og det er mig ikke bekendt, at den yngler andre Steder paa Island; dog er det meddelt mig, at den ogsaa yngler ved Cap Nord i Isafjord-Syssel.

Ifølge Meddelelser fra Dr. Þ. Jónsson ankom den 1880 til sine Redepladser paa Vestmannøerne 19 Marts, lagde Æg 30 Maj

og trak bort fra Øerne 31 August. Æggene, som jeg kun har faaet fra Vestmannøerne, maaler i

Længde og Bredde:	
56 mm	38 mm
68 »	45 »

Paa Grimsø har den tidligere været almindeligere end nu for Tiden.

STORMFUGL; isl.: Fýll (*Fulmarus glacialis*). Dens vigtigste Ynglepladser er: Vestmannøerne, Vik i Mýrdalur, Eyjafjöll og Austur Skaftafells Syssel. Paa disse Steder er den ogsaa Genstand for Fangst, og det aarlige Udbytte er gennemsnitlig 50,000 Fugle (Maksimum 60,000, 1900; Minimum 29,000, 1908).

Ifølge Meddelelse fra Dr. P. Jónsson ankommer den til Vestmannøerne omkring 12 Oktober og trækker bort i Begyndelsen af September. Det er altsaa kun en 3 Ugers Tid af Aaret, at den ikke ses ved Øerne. Paa Fuglebjergene lægger den i Midten af Maj 1 Æg og har Unger i Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli.

Æggenes Længde og Bredde:

66 mm	43 mm
83 »	55 »

HAVTERNE; isl.: Kria (*Sterna macrura*). Ankommer til Landet i Midten af Maj, lægger Æg i Midten af Juni og trækker bort i Slutningen af August og Begyndelsen af September. Den træffes ynglende i alle Landsdele, saavel ved Havkysterne som længere inde i Landet ved Indsøer, hvor den kan finde Føde.

Som oftest lægger den kun 2 Æg, stundom 3, der maaler:

Længde og Bredde:	
36 mm	28 mm
47 »	30 »

HÆTTEMAAGE; isl.: Hettumáfur (*Larus ridibundus*). Den 28 April 1910 blev en gammel Hun skudt ved Stokkseyri, og samme Sommer ynglede et Par Hættemaager ved Møhus i Nærheden af Stokkseyri. Æggene kom til Reykjavíks Museum¹⁾.

¹⁾ Jvfr. ogsaa Vid. Medd. 1913, S. 46.

ISMAAGE; isl.: Ísmáfur (*Larus eburneus*). Grøndal mener, at han i April 1879 har set en død Ismaage i en Butik i Reykjavik, men kunde ikke faa den købt. I December 1903 saas ved Kaldadarnes, ca. 1 Mil nord for Eyrarbakki, en lille hvid Maage, der efter Beskrivelsen at dømme havde stor Lighed med denne Art¹⁾.

TRETAAET MAAGE, RIDE; isl.: Rita, Skegla (*Larus tridactylus*). Denne Maageart yngler i Mængde rundt omkring Landet, hvor der findes Fuglebjerge, navnlig paa Vestmannøerne, Grimsø, Drangey i Skagafjorden, samt i Snæfellsnes Syssel, Þingeyjar Syssel og begge Mula-Sysler.

Paa de fleste Steder ses den hele Aaret, men dog i ringere Mængde om Vinteren. Ved stærke Paalandsvinde drives den ofte i store Flokke ind over Land, og dersom den af Vinden bliver forslaaet saa langt, at den ikke kan se Havet, finder den ikke altid tilbage igen. Deraf kan det forklares, at der er fundet Skeletter af Fuglen ved Kverkfjöll og i Odáðahvann, Nord for den store Vatnajökkel.

Den aarlige Fangst er gennemsnitlig 19,000 Fugle (Maksimum 25,000, 1908; Minimum 13,000, 1902).

I Begyndelsen af Juni lægger den 2 à 3 Æg, der maaler i

Længde og Bredde:

50,5 mm   37 mm

60,8 »   44 »

STORMMAAGE (*Larus canus*). Latinskolen i Reykjavik fik 1878 2 Skind af Stormmaagen, og Vinteren 1892 blev et Individ skudt ved Akureyri paa Nordlandet.

HVIDVINGET MAAGE; isl.: Hvitmáfur (*Larus leucopterus*). Det vides ikke, at den hvidvingede Maage yngler paa Island, men den ses af og til om Vinteren ved Kysterne, navnlig i Bredebugten og ved Grimsø, dog langt sjældnere end *L. glaucus*.

GRAAMAAGE; isl.: Grámáfur (*Larus glaucus*). Denne Maageart ses hele Aaret paa Havet og ved Kysterne omkring Island. Dens Æg har jeg erholdt fra Vestmannøerne, og det er mig meddelt, at den ogsaa yngler paa Grimsø dog i ringe Antal.

¹⁾ Jvfr. ogsaa Vid. Medd. 1905, S. 13. (B. Sæm.).

Æggene, der lægges sidst i Maj, maaler i

Længde og Bredde:

72,5 mm   51 mm

84   »   55,5 »

SVARTBAG; isl.: Veiðibjalla, Svartbakur (*Larus marinus*). Svartbagen yngler i Mængde i alle Landsdele, især paa Holme og Øer, der ligger i de større Elve og Indsøer; desuden paa de mange Fuglebjerge, der findes omkring Landet. Paa en Holm i Þingvalla-Søen yngler aarlig en Koloni paa 5—600 Par, og paa nogle Holme i Ølfusá og Þjórsá yngler den ligeledes i mindre Kolonier.

Stundom lægger den Æg i de sidste Dage af April, men som oftest ikke før end i Begyndelsen af Maj.

Eftersom den om Foraaret ved Ynglestederne dræber en Del svage Lam og ved Ederfuglevarpene røver Æg og Unger — og desuden fortærer en Del Fiskeyngel, opvejer den Fordel, enkelte har ved at samle Æggene, ikke Skaden, den forvolder, hvorfor der ogsaa nogle Steder, f. Eks. i Bredebugten, betales Præmier for dens Udryddelse.

De 3 Æg maaler i

Længde og Bredde:

67,5 mm   48,5 mm

83   »   57   »

STORKJØVE; isl.: Skúmur (*Lestris catarrhactes*). Den ankommer til Landet i April og trækker bort i September. Dens vigtigste Ynglesteder findes i Skaftefells Syssel, navnlig paa nogle Sandholme i Kúðafljót, hvor der aarlig yngler en Koloni paa 3 à 400 Par, og paa Skeiðarársandur i Rangárvalla Syssel yngler den ogsaa ret talrig paa Sandholmene i Markarfljót, og enkelte Steder i Landeyjahrepp og Holtamannahrepp. Paa nogle Græsholme i Ølfusá i Nærheden af Kaldadarnes ynglede for nogle Aar siden 15—20 Par aarlig, men Sommeren 1914 ynglede der kun 9—12 Par.

Desuden yngler den enkelte Steder paa Nordlandet i mindre Kolonier, f. Eks. i Kelduneshrepp i Þingeyjar Syssel og ved Eyjafjörður.

Om Vinteren opholder den sig paa det aabne Hav og større Havbugter. Paa Húnaflói ses den saaledes fra Begyndelsen af

Oktober og til Slutningen af Marts. Ved Grimsø ses den næsten hele Aaret, men yngler dog ikke paa Øen.

Den er en dristig Æggerøver og skyer intet Middel til at faa de rugende Fugle til at forlade Reden for derefter at bemægtige sig Æggene, og kan det ikke lykkes paa anden Maade, tager den med Næbbet den rugende Fugl om Halsen og flyver et godt Stykke Vej bort med den, hvorefter den plyndrer Reden — hvad jeg selv har været Øjenvidne til.

De 2 Æg, der lægges i Midten af Maj, maaler i

Længde og Bredde:

61 mm   45 mm

77 »   53 »

MELLEMKJOVE (*Lestris pomatorhina*). Jeg har ingen paa-lidelige Optegnelser om denne Arts Forekomst paa Island, og det er mig ikke bekendt, at den yngler her i Landet. Fabers Angivelse, at den yngler i Nærheden af Eyrarbakki, beror rime-ligvis paa en Forveksling med *L. parasitica*.

KJOVE; isl.: Kjói (*Lestris parasitica*). Ankommer sædvanlig til Landet i Begyndelsen af Maj, stundom i April, og trækker bort i September. Skønt ikke meget talrig, forekommer den dog ynglende over hele Landet. I sidste Halvdel af Maj lægger den sine 2 Æg. — Æggets

Længde og Bredde:

50 mm   37,5 mm

65 »   48 »

SANGSVANE; isl.: Álft (*Cygnus musicus*). Sangsvanen er Standfugl og yngler i Mængde ved de store Fjeldvande i det Indre af Landet. Om Vinteren opholder den sig især ved de aabne Havbugter paa Syd- og Vestlandet, hvortil den drager i September og Oktober. I April trækker den igen ind over Lan-det til Ynglepladserne og lægger 5—7 Æg i Begyndelsen af Maj.

Normale Æg maaler i

Længde og Bredde:

105 mm   67 mm

126 »   78 »

Dvergæg: 75,5 »   54 »

94,2 »   66 »

Ved de større Fjeldvande inde i Landet, hvor Sangsvanen op-

holder sig i Fældetiden, opsamles en stor Del Svingfjer, der sælges ved Handelsstederne til Eksport. I Tyveaaret 1889—1908 blev der eksporteret 360,000 Svane-fjer til Værdi 6,600 Kroner, og i samme Tidsrum ca. 1600 Stkr. Svaneskind til Værdi 3,300 Kr.

BLISGAAS; isl.: Grágæs (*Anser albifrons*). Paa For- og Efteraarstrækket er den meget almindelig paa Syd- og Vestlandet. Paa Foraarsstrækket, der foregaar i Marts og April, standser den i Reglen ikke, hvorimod den om Efteraaret opholder sig i Mængde paa Fladlandet i Arnes- og Rangárvalla Sysler fra Midten af September til Midten af Oktober.

To Gange har jeg erholdt dens Æg fra det nordlige Island, hvor den yngler ved Laxá og Kraká i Nærheden af Mývatn. Æggene, der er hvidere og mindre grovkornede end Æg af *Anser segetum*, maaler i

Længde og Bredde:

77 mm   50 mm

83 »   55 »

SÆDGAAS; isl.: Grágæs (*Anser segetum*). For- og Efteraars-trækket falder sammen med foregaaende Arts; men den yngler mere almindelig i Landet end denne. De vigtigste Ynglepladser findes paa Græsholme i de større Vandløb, der udspringer i det indre af Landet, fornemmelig Skjálfandaflljót og Laxá paa Nordlandet, Þjórsá og Hvitá paa Sydlandet.

Æggene, der findes i Maj, maaler i

Længde og Bredde:

82 mm   53 mm

98 »   61,5 »

GRAAGAAS; isl.: Grágæs (*Anser cinereus*). Den yngler paa en lille Ø i Þjórsá i Nærheden af Stornúpi og rimeligvis flere Steder ved Jøkelelvne. Den 13 Maj 1895 blev en Hun funden død paa Reden, der kun indeholdt 1 Æg, paa fornævnte Ø.

Henry I. Pearson fandt i Begyndelsen af Juli 1894 flere Kuld Æg, tilhørende denne Art, paa den samme Ø, og skød den 3 Juli en Hun paa Reden.

Æggets Længde og Bredde:

81 mm   56 mm

88,5 »   63 »

BRAMGAAS; isl.: Helsingi (*Anser leucopsis*). Denne Gaas yngler næppe paa Island, men er iøvrigt almindelig baade Foraar og Efteraar, navnlig paa Syd- og Vestlandet. Om Foraaret kommer den til Landet i Midten af April og trækker bort tidlig i Maj. Den kommer igen i Midten af September og trækker bort i Begyndelsen af Oktober.

KNORTEGAAS; isl.: Margæs (*Anser torquatus*). Den er skudt ved Eyrarbakki 20 Oktober 1878, 28 September 1880, 3 April 1881, 21 September 1908 og 15 April 1909. Ved Selvog 8 Maj 1881 og 20 Oktober 1903.

GRAVAND; isl.: Brandgæs (*Tadorna cornuta*). Ifølge Grøndal er den skudt ved Havnefjord 27 Januar 1894, og i August s. A. blev den set paa Mýrar paa Vestlandet. I December 1908 saas 3 Gravænder ved Eyrarbakki, og 9 Oktober saas atter 3 samme Sted, hvoraf den ene — en ung Hun — blev skudt og Skindet skænket til Naturhistorisk Museum i Reykjavik¹). Begge Gange var den i Selskab med Ederfugl.

RUSTAND; isl.: Rauðönd (*Tadorna casarca*). Tre Rustænder, der i August 1892 opholdt sig ved Hraunsá i Nærheden af Eyrarbakki, blev skudte. Et af Skindene blev skænket til Zoologisk Museum i Kjøbenhavn, et andet til Naturhistorisk Museum i Reykjavik. Det tredie Skind var spoleret af Skuddet og blev ikke opbevaret. Omtrentlig ved samme Tid blev to Rustænder skudte ved Øfjord paa Nordlandet.

Da jeg Vinteren 1892—93 opholdt mig i Kjøbenhavn, saa jeg daglig i længere Tid en Rustand mellem Svanerne i Ørstedsparken²), muligvis det samme Individ, der 25 Juni 1893 blev skudt ved Stranden under Stensby Skov af Forstkandidat Holten.

Efteraar 1893 saas igen 3 Rustænder ved Hraunsá, men ingen af disse blev skudt.

STOKAND; isl.: Stokkönd (*Anas boscas*). Stokanden, der er Standfugl, er den paa Island mest udbredte Andeart. Almindelig yngler den over hele Landet, men er dog ikke talrig ved Mývatn, hvor ellers de fleste paa Island ynglende Andearter forekommer talrig. Iøvrigt er Stokanden mere almindelig paa Syd- og Østlandet, end paa Nord- og Vestlandet.

¹) Omtalt i Vid. Medd. 1913, S. 48 (B. Sæm.).

²) Mon det var en »vild« Rustand? Red.

Æggene, der lægges i Begyndelsen af Maj, maaler i

Længde og Bredde:

54 mm   40,5 mm

65 »   46 »

SPIDSAND; isl.: Grafönd (*Anas acuta*). Foruden ved Mývatn yngler den ved Stykkisholm, Eyjafjörður, i Kelduneshrepp i Þingeyjar Syssel og ved Ladmundarfjörður i Mula Syssel.

Vinteren 1881 fik jeg en Hun fra Selvog, skudt 18 Februar paa den grønlandske Drivis, der dette Aar mod Sædvane indfandt sig ved Islands Sydkyst. Den 15 Oktober 1888 blev ligeledes en Hun skudt ved Eyrarbakki.

Æggene, der ved Mývatn lægges i Juni, maaler i

Længde og Bredde:

48 mm   36 mm

60 »   43 »

KNARAND; isl.: Litla Gráönd (*Anas strepera*). Til Mývatn, hvor den vistnok er mere almindelig, end man tidligere har troet, ankommer den i Begyndelsen af Maj og trækker bort i Midten af September. I Begyndelsen af Juni lægger den 8—9 Æg. Ofte lægger 2 Hunner Æg i samme Rede, og jeg har flere Gange erholdt Kuld med 15—16 Æg.

1881 ankom den til Eyrarbakki 29 April, og dens Æg blev samme Aar fundne ved Skipar 13 Juni.

Æggets Længde og Bredde:

49 mm   36 mm

59,5 »   40,5 »

ATLING; isl.: Taumönd (*Anas querquedula*). Fuglen har jeg ikke set, men Navnet Taumönd er almindeligt paa Island. 1889 fik jeg fra Mývatn 4 Kuld Æg, fundne 8, 9, 17 og 20 Juni, der af Finderen angaves at være Æg af denne Art. I Størrelse og Farve var disse Æg dog ikke forskellige fra Æg af *A. crecca*.

KRIKAND; isl.: Urtönd (*Anas crecca*). Denne And ankommer til Sydlandet i sidste Halvdel af April og trækker bort i Oktober. Den yngler almindelig over hele Landet, men er ikke talrig. Til Mývatn kommer den omkring 20 April, lægger Æg i de første Dage af Juni og trækker bort derfra i Midten af September; den er i Forhold til flere andre Andearter ikke videre talrig.

Æggets Længde og Bredde:

42 mm	31 mm
49 »	35,5 »

PIBEAND; isl.: Rauðhöfða-önd (*Anas penelops*). Paa Sydlandet er den temmelig almindelig som ynglende. Ankomsttiden er sidste Halvdel af April, og Borttrækket foregaar sidst i Oktober; dog ses enkelte om Vinteren. 28 Oktober 1880 blev en Han i Vinterdragt skudt i Ølfus. 15 Februar 1883 blev en Han skudt ved Laptastaðir, og 24 November 1892 blev ligeledes en Han skudt sammesteds. Til Mývatn ankommer den de første Dage af Maj, lægger Æg i Begyndelsen af Juni og trækker bort i September. Paa Sydlandet lægger den Æg i Slutningen af Maj.

Æggets Længde og Bredde:

48 mm	35 mm
61 »	50 »

TROLDAND; isl.: Skúfönd (*Fuligula cristata*). 1886 fik jeg et Kuld Troldandæg fra Mývatn, fundne 1 Juni, og 1896 fik jeg et enkelt Æg derfra, fundet 20 Juni. Dette Æg maalte 60 × 41 mm. — En engelsk Naturforsker Mr. Charles Jefferys, der opholdt sig ved Mývatn i Juni 1895, har i Brev blandt andet meddelt mig følgende om Troldanden: »... While I was, at Mývatn a lovely specimen of an adult male of *Anas cristata* was picked up dead and brought me. I expect they breed in the district ...« Eftersom Mr. Jefferys Ophold ved Mývatn netop var beregnet paa at samle Andæg og faa Kundskab om, hvilke Andearter der fandtes ynglende, tyder Meddelelsen snarest paa, at Troldanden dengang har været næsten ukendt ved Mývatn. Dette bestyrkes ogsaa ved, at Dr. Riemschneider, der i Juni og Juli 1895 ligeledes opholdt sig ved Mývatn for at iagttage Fuglelivet, kun erholdt 1 Eksemplar af Troldanden (Han i Pragtdragt), skudt 1 Juli.

I de senere Aar forekommer Troldanden ret almindelig som ynglende ved Mývatn, ligesom den ogsaa træffes ynglende flere Steder paa Sydlandet, hvor Mag. scient. R. Hørring var den første, der opdagede den.

Æggets Længde og Bredde:

52 mm	37,5 mm
63 »	41,5 »

BJERGAND; isl.: Dúkönd (paa Nordlandet), Hrafnstönd (paa Sydlandet) (*Fuligula marila*). Ved Mývatn, hvortil den ankommer sidst i April, og hvorfra den trækker bort i Midten af September, yngler den i stor Mængde og er den almindeligste af alle der ynglende Andearter. Iøvrigt findes den ynglende i alle Landsdele. Ofte lægger 2 eller flere Hunner Æg i samme Rede, og det er ikke sjældent ved Mývatn at finde Kuld med indtil 20 Æg i Reden.

Til Syd- og Vestlandet kommer den stundom i sidste Halvdel af Marts, men lægger dog ikke Æg før i Juni.

Æggets Længde og Bredde:

58 mm	40 mm
69 »	46 »

SORTAND; isl.: Hrafnstönd (*Oidemia nigra*). Til Mývatn, hvor den er ret talrig, ankommer den i Midten af Maj og trækker derfra i Begyndelsen af September. Den lægger Æg i Juni. Paa Sydlandet har jeg i Aaret 1880 truffet et Par ynglende ved Skipar i Arnes Syssel, og ved Gamlahraun i Nærheden af Eyrarbakki blev et Individ skudt 12 Oktober s. A. Foruden ved Mývatn angives den at yngle i Presthalahrepp i det nordøstlige Island, dog kun faa.

Æggets Længde og Bredde:

58 mm	40 mm
70 »	47,5 »

ISLANDSK HVINAND; isl.: Húsönd (*Clangula islandica*). Foruden ved Mývatn, hvor den yngler i stor Mængde, findes den ynglende i Ripurhrepp i Skagafjörðar Syssel, Þóróddsstaðahrepp, Prestbólahrepp og Kelduneshrepp i Þingeyjarsyssel, Skriðdalshrepp i Myrarsyssel, Þingvallavatn og Ulfljótsvatn i Arnesyssel og muligvis flere Steder paa Island.

En Del overvintrer i Fjorde og Havbugter, og i milde Vintre træffes den ogsaa paa Indsøerne, ved hvilke den yngler om Sommeren.

Den lægger Æg sidst i Maj og Begyndelsen af Juni.

Æggets Længde og Bredde:

55,5 mm	40 mm
67 »	46,5 »

STRØMAND; isl.: Straumönd, Brimönd (*Cosmonetta histriónica*). Strømanden, der flere Steder paa Island er Standfugl, yngler talrig paa Holmene i Laxá i Þingeyjarsýssel; iøvrigt yngler den flere andre Steder paa Island, ved Aaer og Elve med stærk Strømløb, saaledes ved Elven Sog, der er det eneste Afløb fra Þingvallavatn. Det synes som om Kønnene, i den Tid Hunnerne ruger Æggene, og indtil Ungerne er flyvefærdige, holder sig adskilte. Jeg har saaledes oftere paa den Tid set 20—30 Hanner i Flok ved Sog, ligesom jeg ogsaa samme Sted ofte har set flere Hunner med flyvefærdige Unger uden at være ledsagede af Hanner.

Ved en lille Aa, der løber igennem en Kløft eller »Gjá« Nord for Gaarden Skriðufell i Arnessýssel, saa jeg 24 Juni 1893 en Hun med halvvoxne Unger og desuden en gammel Hun uden Unger. Hannen saas ikke.

Til de Vandløb, ved hvilke den yngler, ankommer den i Reglen sidst i April og forbliver der, indtil Isen tvinger den til at trække bort. Hvor Ynglepladsen derimod er ved Vandløb, der som Følge af stærk Strøm ikke tilfryser, forbliver den hele Vinteren.

De 6—8 Æg findes i Reglen i sidste Halvdel af Juli og altid i kort Afstand fra rindende Vand.

Æggets Længde og Bredde:

53 mm   39 mm

63 »   44,5 »

HAVLIT; isl.: Hávella, Fóvella (*Pagonetta glacialis*). Om Vinteren er den almindelig ved Havkysterne omkring Landet, naar Ferskvandssøerne er belagte med Is. I Slutningen af April indfinder den sig ved Ynglestederne og lægger i Begyndelsen af Juni 5—8 Æg, der maaler i

Længde og Bredde:

48 mm   35 mm

57 »   42 »

EDERFUGL; isl.: Æður; Æðarfugl, Æðarbliki (Hannen), Æðarkolla (Hunnen) (*Somateria mollissima*). I økonomisk Henseende er Ederfuglen den, der af Fugle bringer Islænderne mest Fordel ved Indsamling af Dunene. I Tyveaaret 1889—1908 eksporteredes der ifølge Statistiken 128,733 Pd. rensset Ederdun til en Indkøbsværdi af 1,344,618 Kroner, eller gennemsnitlig aarlig ca. 6,436 Pd. til Værdi 67,230 Kroner. Da den gennemsnitlige

aarlige Indsamling af rensed Dun i Tolvaaret 1897—1908 udgør 6,637 Pd., Maksimum 7,464 Pd. (1900), Minimum 5,942 Pd. (1902), anvendes der altsaa ca. 200 Pd. aarlig af Landets egne Beboere.

Det er først fra Aaret 1897, at der haves lovbealet Statistik over det indsamlede Kvantum Ederdun i hver enkelt Kommune over hele Landet. Mærkeligt nok overstiger Eksporten i Syvaaret 1897—1903 Indsamlingen med 2,474 Pd., uden at tage i Betragtning, hvad der i dette Tidsrum er forbrugt i selve Landet, som vel nok kan anslaaes til mindst 1,400 Pd. Dette Forhold lader formode, at de til Sysselmændene indsendte Opgivelser er for lave, i det mindste for adskillige Kommuners Vedkommende.

Et modsat Forhold gør sig imidlertid gældende i Femaaret 1904—08, idet Indsamlingen i dette Tidsrum overstiger Eksporten med 3,814 Pd. Dette Misforhold kan dog muligvis hidrøre fra, at Prisen paa Ederdun i dette Femaar var lav, hvorfor enkelte Købmænd havde opsat Afskibning i Forventning om Prisstigning.

Gaaende ud fra Statistiken over indsamlet Dun og ved at regne, at der af ca. 35 Reder kan indvindes 1 Pd. rensed Dun, skulde Antallet af de ved Varpene ynglende Ederfugle udgøre 230—250 Tusind Par, foruden de Fugle, der yngler udenfor Varp-landet, hvilke dog ikke er ret mange.

Ederfuglene yngler kolonivis i Nærheden af Havet overalt paa Island, hvor de naturlige Forhold er tilstede, navnlig paa Holme i Elvmundingerne, hvorfra de har let Adgang til Havet, hvor Føden hentes.

I Begyndelsen af Maj indfinder de sig ved Ynglepladserne og lægger i sidste Halvdel af Maanedens 5—6 Æg. I sidste Halvdel af Juni ses Hunnerne at komme drivende med Elvstrømmen ud til Havkysterne, ofte med Ungerne paa Ryggen. Saalænge Ungerne er smaa, opholder Moderen sig med dem, hvor der er Skær; mellem disse søger de Føden blandt løsdrivende Tangplanter. Om Vinteren opholder Ederfuglene sig paa Havet langs Kysterne og søger kun ind til Skærgaardene ved Indtrædelse af Storme og uroligt Vejrlig.

Æggets Længde og Bredde:

66,5 mm	46 mm
81,5 »	51,5 »

KONGE-EDERFUGL; isl.: Æðarkóngur (*Somateria spectabilis*).
Det er ikke bekendt, at Konge-Ederfuglen yngler paa Island;

men der ses stundom paa Vest- og Nordlandet enkelte Par sammen med den almindeige Ederfugl. Ved Skipar, hvor der aarlig yngler c. 200 Par *S. mollissima*, opholdt et Par *S. spectabilis* sig nogle Dage i Juni 1887. 21 November 1888 blev en Hun, der sad fast i Isen, fanget levende ved Litlahraun i Nærheden af Eyrarbakki. Nogle Aar tidligere var en død Hun drevet iland ved Eyrarbakki.

STOR SKALLESLUGER; isl.: Stora Toppönd, Gulönd (*Mergus merganser*). Skönt ikke talrig træffes den store Skallesluger ynglende flere Steder paa Island og maa betragtes som Standfugl, eftersom den ogsaa ses i smaa Flokke paa Fjordene. I Reglen lægger den ikke Æg før i Juni; dog har jeg engang erholdt dens Æg fundne 17 Maj.

Æggets Længde og Bredde:			
	65,5 mm	46,5 mm	
	74 »	49 »	

TOPPET SKALLESLUGER; isl.: Litla Toppönd (*Mergus serrator*). Den toppede Skallesluger træffes ikke sjældent om Vinteren ved Havkysterne og paa Fjordene; men de fleste trækker dog bort fra Landet i Oktober og November. Om Sommeren forekommer den ynglende over hele Landet, og er betydeligt talrigere end foregående Art.

Æggene, i Antal fra 7—12, findes i Juni og maaler i

Længde og Bredde:			
	61 mm	44 mm	
	66 »	47 »	

Fra Mývatn, hvor den yngler i Mængde, har jeg enkelte Gange erholdt dens Æg og Rededun, sammenblandet med Andæg og Andedun, hvilket kan tyde paa, at den engang imellem bemægtiger sig en Anderede og jager dennes oprindelige Ejer bort — maaske af Pladsmangel.

SULE; isl.: Súla; Hafsúla (*Sula bassana*). Paa en isoleret Klippe S. V. for Cap Reykjanes ved Navn Eldey, ogsaa kaldet »Melsækken«, yngler der ifølge velvillig Meddelelse fra Skibsfører Hjalti Jónsson aarlig omkring 10,000 Havsuler. En stor Del af Ungerne omkommer dog aarlig ved at vælte ud af Rederne, forinden de er flyvefærdige, og drukner i de imellem Rederne værende Møddingpøle.

Hjalti Jónsson, der flere Gange har været oppe paa Eldey for at fange Havsuler, opgiver, at Klippens Overflade er ca. 12 000 Kv. Alen, og at enhver Plet, hvor der kan anbringes Reder, er optaget af Suler.

Foruden paa Eldey yngler en Koloni Havsuler paa Súlasker ved Vestmannøerne, men at Kolonien skulde tælle ca. 5,000 Par, hvad 2 Englændere, der for nogle Aar siden besøgte Ynglepladsen, mener, er efter Meddelelse fra Hjalti Jónsson, der nøje kender Øernes Fuglebestand, meget overdrevet. At der dog ved Vestmannøerne yngler en større Koloni, er utvivlsomt, eftersom der aarlig fanges fra 500 til 1,000 Suleunger.

Rimeligvis yngler Havsulen ogsaa paa Drangey i Skagafjorden, paa Grimsø og ved Langanes i Þingeyjarsýssel, men kun i ringe Antal.

Dr. Þ. Jónsson har meddelt mig, at Sulen ved Vestmannøerne begynder at lægge Æg i Midten af April.

De Æg, som jeg har erholdt fra Vestmannøerne og Eldey, er dog ikke fundne før i Maj og Juni.

Æggets Længde og Bredde:

70,5 mm   44 mm

79   »   50,5 »

SKARV, AALEKRAGE; isl.: Dílaskarfur (*Phalacrocorax carbo*). Aalekragen er Standfugl og træffes rundt hele Landet, hvor der findes høje Skær og Klippekystr, paa hvilke Steder den i Begyndelsen af Maj lægger sine 3 Æg, der er overtrukne med et blødt Kalklag.

Det er en meget graadig Fugl, der i kort Tid kan nedsluge et større Kvantum Fisk, hvad jeg engang har været Øjenvidne til. En smuk Sommerdag i August, da jeg stod og fiskede ved en større Indsø (Ulfljotsvatn), der ligger 5 à 6 Mil fra nærmeste Havkyst, blev jeg meget forbavset ved at se en Skarv slaa sig ned i Søen i Nærheden af, hvor jeg stod, og efter at have dykket under Vandet, straks komme op paa Overfladen med en Forel af Vægt mindst $\frac{3}{4}$ Pd. i Næbbet. Fuglen havde grebet Forellen lidt ovenfor Haleroden, men ved nogle behændige Manøvrer flyttedes Næbbet til Fiskens Hoved, hvorefter hele Fiskens nedslugtes med Hovedet foran. Ved at dele min Opmærksomhed mellem Fiskestangen og Skarven, saa jeg, at dette gentog sig mindst 6 Gange i Løbet af ca. $\frac{1}{2}$ Time, hvorefter Skarven, da

den var bleyen mæt, lod sig drive bort med Strømmen, med Halen af den sidst nedslugte Førel hængende udenfor Næbbet; 2 af mine Folk, der daglig fiskede i Søen, sagde mig, at de i over fjorten Dage daglig havde set denne ene Skarv fiske paa samme Sted og paa samme Maade, og at den var vedblevet dermed en Ugestid, efter at jeg var afrejst. Hvis denne Skarv daglig har sat et lige saa stort Kvantum Fisk tillivs som den Dag, da jeg iagttog den, har den i Løbet af 3 Uger fortæret mindst 100 Pd. Foreller. Den burde naturligvis have været skudt, men det blev den ikke den Gang. Hvor Fiskebestanden er saa rigelig som i Ulfljotsvatn, der gennemstrømmes af den fiskerige Sog-Elv, er det af mindre Betydning, at en forvildet Søfugl engang imellem fortærer nogle smaa Foreller. De store, der er Genstand for Fangst, lader den nok gaa fri — men det forstaar sig, de smaa, der gaa i Løbet, kunde jo rigtignok have vokset sig store.

Dette har vel nok været et Individ, der af Stormen er forslaaet saa langt ind over Land, at den ikke igen har kunnet finde ud til Havet.

Æggets Længde og Bredde:	
58,5 mm	38 mm
65 »	42 »

TOPSKARV; isl.: Toppskarfur (*Phalacrocorax graculus*). Topskarven opholder sig paa de samme Steder som Aalekragen; men er næppe saa talrig som denne.

Æggene findes i Slutningen af April og maaler i

Længde og Bredde:	
58 mm	37 mm
67 »	41 »

Da jeg i November 1898 var Passager med Dampskibet »Vesta« til Kjøbenhavn, kom en Topskarv ombord paa Skibet mellem Island og Færøerne. Den satte sig først paa Skibets Lønning, men kom siden helt ind paa Dækket, hvor den slog sig til Ro, indtil jeg traadte frem fra mit Skjul, hvorpaa den skyndsomst forsvandt.

GRAASTRUBET LAPPEDYKKER (*Podiceps griseigena*). 1909 købte jeg en Graastrubet Lappedykker, Han, der var skudt ved Hjalli i Ølfus 13 Januar. Den maalte 24 Tm. fra Næb til Taa-

spids. Fuglen er nu opstillet i Naturhistorisk Museum i Reykjavik¹⁾.

HORNET LAPPEDYKKER; isl.: Sefönd, Flórgoði (*Podiceps auritus*). Ankommer til Landet først i April og trækker bort i September—Oktober.

Ved Mývatn yngler den i Mængde, og flere Hunner lægger stundom deres Æg i samme Rede; saaledes blev der i Juli 1891 funden en Rede, der indeholdt 24 Æg, og samme Aar flere Reder med 7 og 8 Æg i hver. Paa Sydlandet, hvor den ogsaa er ret almindelig som ynglende, er det normale Antal Æg, den lægger, 4—5.

Æggene findes i første Halvdel af Juni og maaler i

Længde og Bredde:	
40 mm	29 mm
48,5 »	33 »

ISLØM; isl.: Himbrimi, Brúsi (*Colymbus glacialis*). Islommen findes ynglende ved alle større Indsøer, saasom: Mývatn, Pingvallavatn, Ulfjotsvatn i Grafninga, Hestvatn i Grumsnes, Hrutsvatn i Haltamannahrepp, Hlyðarvatn i Selvog og andre lignende Indsøer, hvor der findes rigelig af Fisk.

I Begyndelsen af Maj ankommer den til Ynglestederne og lægger 2 Æg i Slutningen af samme Maaned. I September—Oktober forlader den Indsøerne, og største Delen trækker bort fra Landet, dog ses enkelte Par om Vinteren ved Havkysterne, især paa Sydlandet. Paa Nordlandet ses den ikke om Vinteren.

Æggets Længde og Bredde:	
81 mm	52 mm
97 »	60 »

RØDSTRUBET LØM; isl.: Lómur (*Colymbus septentrionalis*). Til Sydlandet ankommer Lømmen i Begyndelsen af April, stundom i Marts. Den yngler ved Indsøerne over hele Landet, men nærmere ved Havkysterne end *C. glacialis* og er langt talrigere end denne. I første Halvdel af Maj lægger den sine 2 Æg, der i Farve ligner foregaaende Arts, men er betydeligt mindre.

Æggets Længde og Bredde:	
70 mm	42 mm
85 »	48,5 »

Et unormalt Æg i min Samling maaler 88 × 50,2 mm.

¹⁾ Omtalt i Vid. Medd. 1913, S. 48. (B. Sæm.).

LOMVIE; isl.: Lángvia, Svartfugl (*Uria troile*). Af Alkefuglene er Lomvien langt den talrigste paa Island. Den gennemsnitlige aarlige Fangst udgør ca. 81,000; men Antallet kan variere mellem 45,000 og 130,000. De fleste fanges paa Drangey i Skagafjorden, hvor Antallet enkelte Aar kan løbe op til 90,000 (1900 og 1901). Skønt der under Navnet »Svartfugl« eller »Bjergfugl« ogsaa menes *U. arra* og *Cepphus grylle*, er det dog hovedsagelig *U. troile*, der er Genstand for Fangst.

Fuglen fanges nærmest for Fjerenes Skyld, og disse bruges for det meste i selve Landet. Eksporten af Fjer er gennemsnitlig omkring 3,000 Pd. aarlig; men største Delen af disse er vistnok af Lunden (*Fratercula arctica*), hvoraf der aarlig fanges ca. 220,000 Stk.

Paa Fuglebjergene rundt omkring Landet findes Lomvien ynglende. I Slutningen af Maj eller de første Dage i Juni lægger Hunnen ét, i Forhold til Fuglens Størrelse meget stort Æg, der ofte varierer saavel i Grundfarve som Tegning.

Æggets	Længde	og	Bredde:
	70 mm		46 mm
	91 »		56 »

KORTNÆBBET LOMVIE; isl.: Stuttnefja (*Uria arra*). Denne yngler ligesom foregaaende Art paa Fuglebjergene, men kun i ringe Antal. Til Vestmannøerne kommer den i Midten af Februar og forlader igen Øerne i Slutningen af August. I Begyndelsen af Juni lægger den ét Æg.

Æggets	Længde	og	Bredde:
	75 mm		46 mm
	82 »		53 »

TEJSTE; isl.: Teista, Teistukofa (Ungerne) (*Cepphus grylle*). Denne Art forekommer ligeledes ynglende paa mange af Landets Fuglebjerge og nogle Steder ret talrig, saaledes i Snæfellsnes Syssel, ved Reykjafjord i Isafjords Syssel, Broddaneshrepp i Stranda Syssel, Hofshrepp og Ripurhrepp i Skagafjord Syssel, paa Grimsø og Vestmannøerne.

Til Vestmannøerne kommer den i Midten af Marts og trækker bort i August. I Begyndelsen af Juni lægger den 2, sjældnere 3 Æg.

Æggets Længde og Bredde:

51,5 mm	36,5 mm
63 »	42,5 »

SØKONGE; isl.: Haftirdill (*Mergulus alle*). Om Vinteren opholder den sig paa det aabne Hav rundt omkring Landet. Paa landsstorme driver den dog ofte ind til Kysterne og ikke sjældent langt ind paa Land. Efter en orkanagtig Storm af Sydvest blev et forslaaet Individ fanget levende ved Gaarden Vindas paa Landi, der ligger ca. 7 Mil fra nærmeste Kyst. Paa Nordlandet tvinger Drivisen den om Vinteren til at nærme sig Landet. Det eneste Sted paa Island, hvor den for Tiden vides at yngle, er paa den Nord for Landet liggende Ø Grimsø. Rime­ligvis yngler den dog flere Steder paa Vest- og Nordlandet, saasom ved Látrabjerg paa Nordsiden af Bredebugten og paa Drangerne Vest for Snæfellsnes Jøkel, hvor den ofte ses om Sommeren. I Begyndelsen af Juni lægger den ét Æg af blaalig-hvid Farve. — Æggets

Længde og Bredde:

46,5 mm	32,5 mm
51 »	34 »

LUNDE; isl.: Lundi (*Fratercula arctica*). Lunden yngler i Mængde ved Kysterne rundt omkring Landet, og af alle Fugle er det den, hvoraf der dræbes flest paa Island. Den aarlige Fangst er gennemsnitlig 221,500 Stk., Maksimum 250,300 (1905), Minimum 214,500 (1899). Den aarlige Fangst er størst i Snæfellsnes Syssel, 71,000; dernæst kommer Vestmannøerne 43,000, Bardastranda Syssel 37,000, Dala Syssel 28,000, Myra Syssel 27,000. I de andre Sysler er Fangsten mindre, men alligevel ret betydelig flere Steder.

Fuglene efterstræbes mest for Fjerenes Skyld, der afgiver en fortrinlig Fyld til Sengedyner. For det meste bruges Fjerene i selve Landet, og Prisen varierer fra 1 Kr. til 1 Kr. 50 Øre pr. Pd. efter Kvalitet. Brystfjerene er de bedste. Ogsaa Kødet spises, enten ferskt eller nedsaltet.

Til Ynglepladserne kommer Lunden i Midten af April og trækker bort derfra i August og September. I Slutningen af Maj eller tidlig i Juni lægger den ét Æg.

Æggets Længde og Bredde:

60,5 mm	41 mm
69,5 »	47 »

ALK; isl.: Álka, Klumba (*Alca torda*). Alken, der er Standfugl, yngler flere Steder paa Fuglebjergene og paa stejle Klipper ved Kysterne; navnlig yngler den i Mængde paa Vestmannøerne og Grimsø, Rauðasandshrepp i Bardarstranda Syssel og flere andre Steder. Ved Vestmannøerne træffes den fra Midten af Februar til Slutningen af August og lægger Æg i Begyndelsen af Juni.

Æggets Længde og Bredde:

67 mm   44 mm

77 »   50 »
